

ERDÉLYI GAZDA

AZ
ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ
ERDÉLYI KERESKEDELMi TÁRSASÁG

(irodája: Kolozsvár, Petőfi-utca 7. szám, földszint. Telefon: 158. szám. Levélcím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság, Kolozsvár, Petőfi-u. 7. sz. Sürgönycím: Erdélyi Gazda, Kolozsvár.)

Célja: Az erdélyrészi gazdaközönség támogatása minden beszerzési és eladási ügyet alkalmával, evégből:

Elvállal gazdaktól jövő megbízásokat minden mezőgazdasági termény, állat stb. eladására, valamint bármely mezőgazdasági gép, anyag, vagy szükséglet beszerzésére.

Nagy súlyt helyez arra, hogy a gazdaközönséget a leg-
jobb minőségű vetőmagokkal ellássa.

Birtokeladás és vétel, jelzálog, biztosítás és más, birtokosokat érdeklő ügyletekben, tájékoztató, közvetítőül, esetleg megbízottként működik.

Gazdákkal szemben eljárásaiért és ténykedéseiért, munkadíjat fel nem számít

A társaság gazda-feleinek minden megbízás, vagy ügylet alkalmából a legmagasabb kedvezményeket nyújtja.

Levélbeli, sürgönyi, telefon, vagy személyes tudakozódásra a társaság azonnal díjmentes kimerült választ és felvilágosítást ad.

Tiszta jövedelméből az Erdélyi Gazdasági Egyletnek és az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesületnek, azok nyugdíjalapjai javára 5-5%-ot ad.

Ezen intézménnyel kapcsolatban fennáll és ugyanott mindenkor megtekinthető az

ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
ÁLLANDÓ GAZDASÁGI GÉPKIÁLLITÁSA,

(mintaraktár)
melynek keretében a legelsőrangú hazai szolid gyárak összes készítményei láthatók.

magi
Olomzárólt első minőségű erdélyi lóher és Incserma
Hanna árpa és Diadal sabb, eredeti, kiváló szép!
Kiváló minőségű.
Talanizelő eszközök és vetőgépek! Olajok!
Legmagasabb kedvezmény az árakban!

1010

Jármós ökrök és tinók eladására és vételére szóló megbízások azonnal direkt forrásokból, eszközölteknek
Sertések, juhok stb. eladására szóló megbízások díjmentesen és gyorsan bonyolítottatnak le

Ganz és Társa vasöntő és gépgyár részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára örléshez, önműködő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és

egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Electromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzín és petroleum motorokat és locomobilokat.

1017

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve

Restitutionsfluid
Kwizda Föld Restitutionsfluid

Cs és szab. mosóvíz lovak részére.
1 üveg ára 2 korona 80 fillér. — 40 év óta az udvari istállóban, a katonaság és magánosok nagyobb istállóiban használatban van nagyobb munkánál elő- és utóerősítőül, liczámoknál, inak merevségénél stb., az idomításnál kiváló munkára képesíti a lovakat. Csak a lenti védjeggyel valódi. Kapható Austr. — Magyarországon valamennyi gyógyszerárterében és gyógyszerkereskedésben. Főraktár: Kwizda Ferencz János kerületi gyógyszerész, Korneuburg, Bécs mellett. Cs és kir. osztr. magyar, román királyi és bolgár lejedelmi udvari szállító.

1014. II

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10.

1013

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával	400.000— K.
Alapítványok	1268.080— K.
Tartalékok	111.053.60 K.

Összesen 1,779.133.60 K.

Első évi felesleg 90.349— K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést nyernek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatvánnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

az igazgatóság.

DR. WÁGNER ÉS TÁRSAI

egyesült gyárak, mint betéti társaság.

Budapest, IX. Tinódy-u. 3.

Bécs XVIII.

Ajánlják fölülmulhatatlan

BORSZIVATTYUIKAT,

szabadal. „UNICUM“ phylloxera fecskendőiket

és az összes 1020

PINCZEFELSZERELÉSI GZIKKEKET,

legolcsóbb árak mellett, a legmegbízhatóbb kivitelben.

Első bpesti stanniol és fémkupakgyár

hazánkban új iparág.

Jégyártó- és hűtőgépek.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Vetésre alkalmas kitünő burgonyafajták, u. m.:

Hortensia,**Professor Maercker,**

1028.

Márki hagyma

métermázsánként 5 koronájával megrendelhetők

Haas Ignác királytelki bérgazdaságaiból.

Megrendelések Nyiregyházára czimzendők.

Ugyanott eladó 40 darab egy, két, és három éves, angol husfajta

HAMPSHIRE TENYÉSZKOS,

kiváló testnagyságu, darabonként 100—150 koronájával.

Rác Györgya Telecska magaslatán fekvő Jolánföldi szőlőtelepén és kertészetében, Kula, Bácsmegeye kapható: **szokványminőségű gyökeres és sima szőlőoltvány, amerikai és európai szőlővessző, gyümölcs és útszéli fák.****Maclura aurentiaca**

a legjobb élősövény és Gleditsia élősövény. 1019.

Árjegyzéket küld az intézőség.

Árpa-eladás!

A t. gazdaközönség b. figyelmébe ajánlom

kitünő faj-árpámat vetési célra,melyet — kis mennyiségben is — míg a készlet tart **à 7 frt 100 kilónként** az itteni vasúti állomásnál adhatok.Kívánatra *mintát* küldök.**Deutsch Salamon****Maros-Ludas.**

Telephon szám 4.

1060.

Tavaszbuza

vetőmagnak való

eladó

q.-ként à k. 16.—

a teljes vételár és zsákok vétele után helyt Gyaluban, esetleg a kolozsvári vasútállomáshoz szállítva.

Gyalui Rosenberger Bernátnál.

(1035.)

Méltóságos **Gróf Wass Béla** úr szentgothárdi gazdaságában eladó 100 q. vetnivaló 2 éves**tengeri.**

Ar helyben: 16 korona per q. Szamos-Ujvártt: 17 korona, vevő zsákjában.

Tekintettel az 1902. évi tengeri termés csekély csiraképességére — nagyon ajánlom.

Bővebb felvilágosítást szívesen ad:

Kezán János

gazdatiszt.

1072

Szent-Gothárd, u. p. Czege.

Tavaszi vetésre szállit megbízható szlavonai

Vetőmakkot

a legjutányosabb áron hektoliter vagy métermázsánként. 1064

Sperber és Berger**Sziszeken**

Horvátország.

UJ!

Fehér DELAWARE sima vesszők!

A Delaware az egyedül direkttermő amerikai, a mely a filloxerának ellentáll és a mely halványzöld színű, bouquet-dus, magas alkoholtartalommal bíró fehér

bort szolgáltat 10,000 darab ilyen elsőrendű sima vessző kapható, ezenként 80 koronáért. I. osztályu Othelló sima vessző, ezre 10 kor. Megrendeléseknél fél előleget kérek. 1034.

Schütt Károly szőlőbirtokos **Fehértemplom** (Délmagyarország).**Eladó tenyészkoca.**

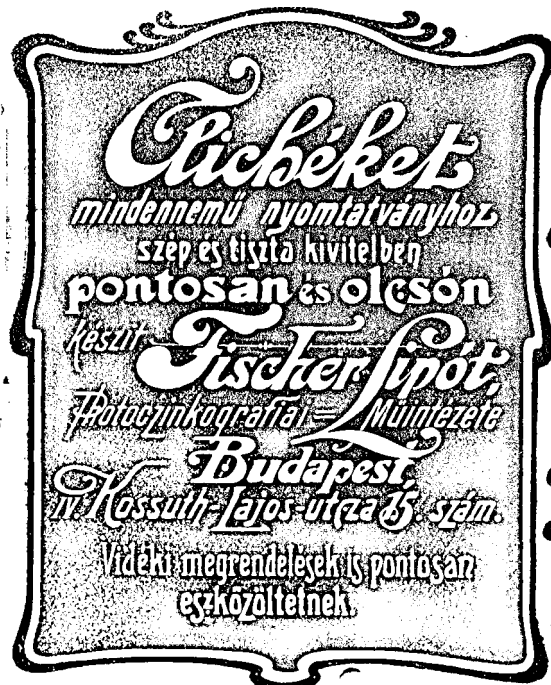
2 drb.

Czim **G. G.** alatt a

Poland Kina

kiadóban.

(x)

1011

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Kérjük az előfizetési dijak beküldését.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A pálinkakérdés. IV. (é.)	141
A búza sikértartalma. <i>Réti Fános.</i>	156
A lótenyésztés hegyvidéken. <i>Várady Géza.</i>	127
Gőzgép és benzínmotor munkaköltsége.	159

Kisebbszakközlemények:

Háztartás. <i>Csérer Gyula.</i>	160
---	-----

Egyleti élet:

Az Erdélyi Gazdasági Egylet Igazgatóválasztmányi ülése	160
--	-----

Vegyes közlemények

.	147
-----------	-----

Hirdetések.

A pálinkakérdés.

IV.

(é.) Törvényalkotásainkra nézve kitűnően jellemző az, amit *Zsögöd Benő* »Hitel és reáluzsora« című munkájában a következőkben mond: » . . . kétségkívül valami csillapító és megnyugtató kell, hogy legyen abban, hogy lám egy oly hatalmas és előrehaladott és folyton emelkedő nemzet, minő a német, ezt vagy azt, így vagy úgy találta, bár ugyan csak a maga számára is jónak, *de hiszen a kihez, s illetőleg a melyhez hasonlónak lennünk, leszámítva mindig a nyelvkülönbséget, mindnyájunknak, úgy látszik, legfőbb ambíciója.*« Való igaz az, hogy törvénytárunkban nagyon sok az olyan törvény, mely utánzata, ha nem másolata a német megosztrák törvényeknek, melyek talán ott sem váltak be, de melyeket mi mégis átvettünk, hogy nálunk aztán még kevésbé váljanak be.

De az a törekvés, hogy »hasonlóvá legyünk« a németekhez és osztrákokhoz, korántsem merül ki abban, hogy az ő törvényhozásuk által vert úton haladunk, hanem kiterjed arra is, hogy *nem* csináljuk mi sem azt, amit ők *nem* csinálnak s az ő utánzásuk következtében a többi külföldi állam törvényeire ügyet sem vetünk. Ez az utánzási hajlam hatványozódása. Mikor szép kényelmesen megvárjuk azt, hogy a németek és osztrákok csináljanak, vagy utánozzanak egy más törvényt, akkor mi is igyekszünk hasonlókat csinálni; de még utánzási törekvésünk sem szabad, sem eredeti, hanem a német, meg az osztrák törvényhozáshoz idomul.

Hogy mindezeket itt — látszólag ide sem tartozóan — miért hoztuk elő, azt a következőkben magyarázzuk meg. Az iszákosság korlátozására nálunk nincs törvényes intézkedés és nincs Németországban meg az osztrák császárságban sem. A németek és az osztrákok nem tartják szükségesnek ezt. De hát ok ez arra, hogy mikor nálunk az iszákosság mit a pokolvar lépett már föl a szervezeten, mi se csináljunk semmit? Hiszen az egészséges és a beteg szervezet nem élhet egyforma életrend szerint. S az egyik szervezet ellenállásra képesebb a betegség ellen, mint a másik. De ha néz-

zük azt a hivatalos kimutatást, mely szesz-fogyasztásunkat mutatja, láthatjuk azt is, hogy nálunk mennyivel nagyobb szükség is van az intézkedésre, mint Németországban meg Ausztriában. Mert a szesz italok fogyasztása *) az egyes államokban 100% alkohorra átszámítva évenként és fejenként:

	Bor	Sör	Pálinka	Összesen
Franciaország	11'30	1'0	4'20	16'50
Németország	0'60	4'90	5'70	11'20
Ausztria	2'65	1'43	5'42	9'50
Anglia	0'22	6'56	2'42	9'20
Magyarország	0'59	0'44	5'67	6'70

vagyis nálunk ez adat szerint szinte tízszer annyi szeszt fogyasztanak pálinkában, mint borban és tizenháromszor annyit, mint sörben. És a bor, meg a sör fogyasztása inkább a városokra esik, míg a falvaknak majdnem egyetlen szeszfogyasztási cikke a pálinka. Tehát nekünk nem szabad német és osztrák példára megindulni, vagy meg nem indulni, mert nálunk mások a viszonyok és ugyanazon okoknak más az okozata.

Ebben a dologban nekünk sokkal inkább kellene az *angol* törvényhozás példáját követnünk. Csodálatos dolog, hogy mikor arról volt szó, miféle törvényes intézkedésekkel lehetne az iszákosságot meggátolni, az angol törvények rendelkezéseire senki sem volt tekintettel s legfeljebb a munka-szünetre nézve idézték hiányosan. Pedig az angol törvényeknek valóban hathatós rendelkezései vannak. »Törvények«-nek mondjuk, mert több törvénybe vannak foglalva ez intézkedések.

Az 1872. évi augusztus 10-i törvény az alapja ezeknek a rendelkezéseknek, »törvény, mely a részegítő italok elárúsítását szabályozza« (»*En Act for regulating the Sale of Intoxicating Liquors,*« vagy röviden: »*The Licensing Act, 1872.*«) Ennek kibővítése és javítása az 1874. évi július 30-i törvény (»*The Licensing Act, 1874.*«) valamint az 1902. augusztus 8-i törvény. Ezekben a törvényekben szabályozta az angol törvényhozás a szesz italok elárúsítását, ennek engedélyezését, a záróórakat és az iszákosság korlátozását és büntetését.

*) A hevesvármegyei gazd. egylet által legújabbán közzétett adatok.

(1002.)

Jobb és
•• megbízhatóbb
••• magvakat
nem is ajánlhatunk, mint
a minők **29 év óta**
Mauthner Ödön
csász. és kir. udvari mag-
•• kereskedésében ••
• Budapesten •
••• kaphatók. •••

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest V., Alkotmány-u. 31.

Szállítja a Jenner-Pasteur-intézet ojtóanyagait és szerumait, melyek a tudomány legújabb vívmányainak alkalmazásával elsőrendű szakerők által **Pertik** professzor felügyelete alatt készülnek. 1006.

Lépfene ellen: 1 birka ojtása 12 f., 1 ló vagy szarvasmarha ojtása 24 fillér.
Sertésorbáncz ellen: 1 sertés szerumos tartós ojtása 24 f., 1 sertés Pasteur-féle ojtása 12 fillér.
Sürgős esetekben fertőzött állományokban és megbetegedéseknél azonnali immunizálásra és gyógyításra gyógyító szerumok.

— Az anyagok eltarthatók! — Hatásukat nem veszítik! — Biztos védelmet nyújtanak! —

Sercsegő üssög ellen: 1 szarvasmarha 20 fillér.
Tuberkulint: 1 szarvasmarha 2 éven alulinak 30 f., 1 szarvasmarha 2 éven felülnek 45 fillér.

Az 1872-i törvény kimondja, hogy szesz italok árúsítása engedélyhez van kötve.

7. szakasza 20—40 *shilling* (1 *shilling* = cca 2 korona) büntetést mér azokra az engedélyes itálárúsítókra, akik nyilvánvalóan tizenhat éven alúli személyeknek a helyszínen való ivás céljából szesz italokat adnak.

»Közrend elleni cselekmény«-nek (*Offences against Public Orders*)-nek nevezi a törvény a következőket:

12. Bárki, akár művelt ember legyen, akár nem, ha a korcsmában, az úton vagy más nyilvános helyen részegen találtatik, az első alkalommal 10, tizenkét hónapon belül való ismétlődés esetén 20, ugyancsak tizenkét hónapon belül eső újabb ismétlődés esetén 30 *shilling*-ig terjedő pénzbírsággal sújtatik.

Bárki, akár művelt stb., aki nyilvános helyen részeg állapotban zajong, rendetlen magaviseletű, vagy akikre kocsi, ló, marha, gőzgép van bízva, vagy akinél lövő fegyver van: letartóztatható és 40 *shilling*-ig terjedhető bírsággal vagy egy hónapig tartó fogással büntetettik.

13. Ha a korcsmáros helyiségében részegséget, erőszakos, veszekedő vagy zajongó magaviseletet tűr meg, vagy szesz italt ad részeg embernek (*sells any intoxicating liquor to any drunken person*), az első alkalommal 10, ismétlődés esetén 20 font Sterling (1 font Sterling = 24 K.) bírsággal sújtatható.

18. Minden korcsmáros megtagadhatja a szesz ital adását az olyanoknak és eltávolíthatja helyiségéből a részeg, erőszakos, veszekedő és rendetlen személyeket, akiknek szesz ital adni a törvény tiltja. A korcsmáros minden alkalmazottja és cselédje s minden rendőr, akit erre a korcsmáros fölhív, tartóznak neki ebben segédkezni.

A 19. szakasz a szesz italok hamisítására (*Adulteration*) vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza.

A 23. szakasz szerint bármely két békebíró, akiknek egy meghatározott körre terjed működésük, bizonyos időre a bezáratását rendelheti el az olyan korcsmának, ahol zajongás vagy verekedés történik, vagy előrelátható. (Mennyi emberölésnek lehetne ezzel elejét venni a mi *bucsuinknál*!)

A zárórara nézve az 1874. törvény intézkedik a következőkben: Minden helyiségnek, ahol kicsinyben árulnak szesz italokat, zárva kell lennie: (Mi itt nem vesszük figyelembe a főváros környékére vonatkozó rendelkezéseket, hanem csakis azokat, melyek e környéken kívül esnek)

a) szombat este 10 órától vasárnap délutáni 1/2 1 óráig;

b) vasárnap este 10 órától a következő reggeli 6 óráig; és

c) minden más nap este 10 órájától reggeli 6 óráig.

Minden helyiségnek, hol szesz ital árulnak, tekintet nélkül arra, hogy mely körületben fekszik, vasárnap délután 3, vagy 1/2 3 órától délutáni 6 óráig zárva kell lennie.

A részegség ellen az 1902-i törvény a következő módosításokat és bővitéseket alkalmazta:

2. szakasz. Bárki, aki a már jelzett helyeken — részegen találtatik, akkor, mikor egy látszólag 7 éven aluli gyermek van gondjaira bízva, letartóztatható és 40 *shilling*-ig, vagy egy hónapig terjedhető büntetéssel sújtható. Ha a hatóság 7 éven alulinak itéli a gyermeket, a terheltnek kell ennek ellenkezőjét bizonyítania.

Nagyon érdekes a törvénynek 5. szakasza, mely szerint ha a férjes nő ura, vagy a nős férfi felesége megrögzött iszákos, (*„habit ual drunkard“*) a következő rendelkezések egyike, vagy mindenike alkalmazható az illetőre:

a) gondoskodás arról, hogy a kérelmező ne legyen kötelezve a kifogásolttal hálni (*no longer bound to cohabit with*),

b) gondoskodás arról, hogy a házasságból származott minden gyerek törvényes védelemben részesüljön,

c) gondoskodás arról az összegről, melyet a férj a feleségnek fizetni köteles.

A 6-ik szakasz egyenesen megtiltja, hogy megrögzött iszákosoknak szesz ital szolgáltatassanak ki az engedélyvel bíró szesz ital-árúsítók és 10-től 20 font sterling bírságot szab ki rájuk.

A 7-ik szakasz 40 *shilling*-ig terjedhető bírsággal vagy egy hónapig terjedhető fogással sújtja azokat, akik egy szesz ital kiárúsító helyiségben, vagy akivül, részeg embernek szesz ital adnak, szereznek, vagy próbálnak szerezni.

Távol áll tőlünk azt mondani és azt kívánni, hogy az angol törvényeket, úgy a hogy vannak, szőröstül-bőröstül vegyük át és hajtsuk végre; de mikor így röviden elmondtuk, hogy mi van ezekben a törvényekben, igenis jónak és szükségesnek tartanók azt, hogy az angol törvényekben foglalt rendelkezésekhez hasonló rendelkezések lennének nálunk is, még ha a csendőrlétszámot egyidőre meg is kellene szaporítani és a korcsmárosok fizetnének is mint a köles. Az egyéni szabadságnak illetően korlátozásától nem félünk, mert ha azt látjuk, hogy a szabad angol polgárokra nézve érvényben van ez, akkor a mi szabadságunkat sem kell ettől félni.

Szeretjük remélni, hogy ezt az egész kérdést nem az államnak az italmérésből

és a szeszgyártásból való jövedelmének szempontjából fogják csak föl. Szeretjük hinni, hogy az államnak nemcsak jövedelmének fokozása, de polgárainak jóléte is szíven fekszik és éppen ezért kívánhatunk erélyes intézkedéseket, mikor látjuk, hogy ez a jólét az iszákosság terjedésével mennyire veszélyeztetve van és hányszor megy tönkre.

Mint látjuk és amint még jobban tudjuk, a pálinka nálunk az a szesz ital, mely — különösen a falvakban — a legkárosabb, legpusztítóbb hatásokat váltja ki. Ha a bor és a sör fogyasztását tudnók általánosabbá tenni a bor- és a sörtermelés olcsóbbá tételével és emelésével, akkor is sokat tennénk arra nézve, hogy a károsabb szesz ital helyett jobbat nyujtsunk a fogyasztóknak. S ezt a pálinkaadó fölemelésével, a boritaladó és a söradópótlék leszállításával lehetne elérni.

Ismételjük, mindezeket csakis abban a reményben és abban a hitben mondjuk, hogy az államnak nem az az érdeke, hogy polgárainak romlásán gyarapítsa bevételeit. Ha hiú ez a reménykedés, ha balga ez a hit, akkor persze az okoskodásunk megdől s akkor még mindig a *laissez faire, laissez passer* elvén állva hagyjuk, hogy a pálinka romboló munkáját folytassa, hagyjuk embereinket tönkremenni és kivándorolni. Az azonban kétségtelen, hogy ezzel azután bizonyos idő múlva nemcsak a közjólét csökkenése, hanem az állam bevételeinek az apadása is be fog következni. De kinek szolgál az majd elégtételül, hogy az államnak odakiálthatja: *te akartad Dandin György!*

A buza sikértartalma.

A „Magyar Chemiai Folyóirat“ mult évi utolsó számában azt olvasom, hogy Vignon Leo és Couluvier F. vegyészek a nitrogén-trágyázások hatását vizsgálták a buza összes nitrogén és sikértartalmára vonatkozólag s a végzett kísérletek azt mutatták, hogy a nitrogén-trágyázás növekedésével a sikértartalom csak nagyon lassan növekszik s midőn ugyanazon nitrogén-trágyázást eszközölték, de több foszforsavat adtak a növényeknek, arra az eredményre jöttek, hogy észrevehetőleg csökkent a magvak nitrogéntartalma. Ezen kísérletekből azután azon következtetést vonták le, hogy a buza átlagos sikértartalmának a csökkenése nem a talaj nitrogéntartalmának apadásában keresendő: hanem a foszforsav-trágyák bőséges alkalmazásában.

Hát már most mit szóljunk mi ehhez magyar gazdák, kik foszforsavtrágyát vagy egyáltalában nem alkalmazunk, vagy ha alkalmazunk is, de szórványosan s akkor is megfelelő vagy inkább csekély adagokban, de semmiesetre sem *bőséges* mennyiségben.

Már pedig tudvalevőleg nálunk is sikérapadásról beszélnek.

E tekintetben ugyan megnyugtattak bennünket az idevágó vizsgálatok, melyeket hazai

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király-tér, 7. sz. saját házában.

Betétkeket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztési kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárai (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

Ugyanott a

The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

agrikultur-chemikusaink végeztek, jelesül dr. Kossutány, dr. Gáspár, azelőtt dr. Védődy, dr. Lengyel, dr. Say.

„A buza sikértartalma mindig a föld minőségétől függ“, a kellő megmunkálást feltételezve, — írja Mihoffler S. a „Magyar buza minősége“ című munkájában. I. 65. oldal.

Ehhez hozzátehetjük, de még az éghajlattól is. A száraz meleg éghajlat (s időjárás) tudvalevőleg nagyon kedvez a buza siker növekedésének.

Különben mesterséges módon is lehet még nevelni a sikértartalmat, nevezetesen műtrágyázás által. Be van bizonyítva — kísérletek útján — hogy a midőn a talajt chilisalétrommal látták el: több volt a magban a sikértartalom. Páris vidékén a fekal-trágyával* is ilyen eredményt értek el. A szuperfoszfát és Thomas-salaknak is jó hatását tapasztalták úgy nálunk, mint külföldön a buza minőségére.

Tudvalevőleg a mi talajainkban, t. i. a melyeket jó trágyaerőben tartanak, melyek tehát nem szűkölködnek humuszban, légeny van elég. Tehát nálunk a műtrágyák közül inkább az utóbb említettek (szuperfoszfátok és Thomas-salak) s egyéb foszfortrágyák érdemelnek figyelmet.

Az alábbiakban közlöm egynehány, idevonatkozó. a gabonatermelőre nézve igen fontos kísérletnek eredményét a „Kísérleti Közlemények“ után, melyek számos, az ország különböző részeiben végrehajtott kísérleteknek adataiból származtak.

Nevezetesen kísérlet tárgyát képezte az, hogy minő arány van a szuperfoszfát s a Thomas-salak hatékonysága között? hogy melyik előnyösebb az őszi alá?

A kísérleteket őszi rozsszal és búzával hajtották végre. Egy magyar holdra (1200 □ ö) felhasználtak 200 kgr. Thomas-salakt, a szuperfoszfátból 100 kg.-ot.

Az eredmény, rövidre fogva. következő volt:

Kötöttebb talajon a Thomas-salak közvetlen őszi gabona alá adva, jövedelmezőleg fokozza a termést már az első évben, de jóval mögötte marad úgy terméshozam, mint jövedelmezőség tekintetében a szuperfoszfátnak.

A minőséget gabonaféléknél tudjuk, a hektolitersúlyban szokták kifejezni.

Lássuk e tekintetben a műtrágyák hatását a rozsnál:

	Homokos agyagt.	Homoktalaj
Trágya nélkül	56 kg.	56 kg.
Thomas salak után	68 "	66 "
Szuperfoszfát "	67 "	65 "

E számok mutatják, hogy a műtrágyák szembetűnőleg fokozták a mag hektolitersúlyát.

II. Kutatták továbbá, hogy a szuperfoszfát egymagában növeli-e a termést?

Alkalmazták a szuperfoszfátot őszi gabonák alá és pedig kat. holdanként 133 kg.-ot.

A buzakísérletek 75%-ánál többlet mutatkozott a termésben. A többlet 50 kg.-tól 400 kg.-ment.

A rozsnál folytatott kísérleteket illetően, már a kísérletek 89%-ánál mutatkozott többlet és pedig 50—500 kg.

E most közölt adatokból az tűnik ki, hogy a szuperfoszfát műtrágyának hatása még biztosabb s így tehát eredményesebb a rozsnál, mint a buzánál, habár itt is bevált a kiletetek 3/4 részéről.

Alkalmazták továbbá a műtrágyát (Tho-

* Arnyékszéktrágya.

massalak) aképp is, hogy az elővetemény alá adták s nem közvetlen a buza alá. Az elővetemény zabos bükköny volt. Ekkor is célt értek vele, még pedig igen szép eredményhez jutottak. Nevezetesen 2—3 mázsa többletet nyertek a műtrágyázás javára kat.-holdankint. Ami meglepő eredmény. Be van tehát bizonyítva, hogy a műtrágya a mennyiséget is fokozza s a minőséget is képes javítani.

Megjegyzendő, hogy midőn a műtrágyákat istállótrágya mellett alkalmazzuk: mindenkor biztosabb a hatásuk; az eredmény nem fog kimaradni egy esetben sem, míg ha egymagára alkalmaztatnak, megtörténhetik, hogy pénzbeli számításunkkal nem jövünk ki.

Tudjuk jól, hogy arra nézve, hogy a műtrágya hason a talajban, kell, hogy az elegendő nedvességgel rendelkezzen; tehát, hogy az időjárás megfelelő legyen (száraz ne legyen) s a talaj szabályszerűleg legyen megmunkálva, előkészítve.

Innét vagy az a tapasztalat, hogy a műtrágyák hatása biztosabb a felföldön, mint az Alföldön. Hazarészünkben nagy sikert lehet tőlük várni; mert itt csapadék van elegendő. Rendszeres műtrágyázás mellett már kevesebb istállótrágyától is nagyobb eredményt várhatunk.

Visszatérve már most a buza sikértartalmára, még azt kell felemlítenem, hogy nem elegendő csupán a talaj helyes megválasztása, annak jó megmunkálása, ha azt akarjuk elérni, hogy buzánk sikértartalma, — melynek attól értéke függ — meg ne apadjon, illetve hogy az növekedjen: hanem szükséges előfeltételek még kitűnő jó vetőmagról gondoskodni, a talajt tisztán tartani, az aratást idejében végezni s ha szükséges, még alkalmas műtrágyáról is kell gondoskodnunk, hogy a gabonatermelésnél annyira fontos szerepet játszó foszforsav a talajban elegendő mennyiségben legyen jelen s ezáltal a mag minősége javuljon.

Gyenge talajokon természetesen a búza előnövénye istállótrágyát kapjon, mert sovány talajban nem lesz erőteljes a buza fejlődése. Az őszi mély szántás is igen nagy horderejű mert sekély termőréteg tápanyagban hamarabb kimerül s abból még új termőréteget forgathatunk fel, melynek humusztartalmát fokozni — érdekünkben áll.

Réti János.

A lótenyésztés hegyvidéken.

Jelen soraim célja megbeszélés tárgyává tenni mindazon specialis természetű tényezőket, a melyek a hegyvidéki lótenyésztésnél fontos szerepet játszanak; megvilágítani az átlagostól nagyon is eltérő mindazon viszonyokat, a melyek állattenyésztésünk ezen ágazatát előnyösen vagy hátrányosan befolyásolhatják; egyúttal reámutatván azon eszközökre, eljárásokra, melyek az előnyök kihasználásában, a hátrányok elleni védekezésben segítségünkre lenni hivatottak.

Midőn a szakavatott, intelligens tenyésztő azon helyzetbe jut, hogy valamely állattenyésztési ágazat sorsa fölött döntsön, arra irányító befolyást gyakoroljon — legyen bár szó valamely tenyésztés új létesítéséről, avagy egy régebben fennálló szükségessé vált átalakítása képezze feladatát — minden esetben a szerepet játszó tényezők, a befolyást gyakorló bármely irányban vonatkozással bíró adott viszonyok alapos mérlegelése, elfogultság nélküli komoly tanulmányozása legelső és legfonto-

sabb teendőjét kell képezze. Csak ez lehet a megbízható alap, csak ez lehet az egyedül megfelelő kiindulási pont, a melyre helyezkedve helyes ítéletet alkothat, tisztán láthat s megtalálhatja az indokokat arra vonatkozólag, vajjon a tervbevett tenyészágazatot létesítse-e vagy sem; a meglevőt megtarthatja-e egyáltalában továbbra is, avagy átalakítsa más, megfelelőbb irányba terelje. Ezen általános vonatkozású tudnivalókra kívántam elsősorban a figyelmet felhívni.

Vizsgáljuk meg már most, melyek azon sajátságos viszonyok, minők azon különleges tényezők, melyek a lótenyésztést hazánk hegyvidékein befolyásolhatják; melyek azon utak és módok, minők azon eljárások, melyekkel az előnyöket kihasználni, a hátrányokat elenyésztetni vagy legalább mérsékelni képesek lehetünk.

Úgy az észak-nyugati felföldön, valamint a délkeleti erdélyi hegyvidéken egyaránt találhatunk nagy kiterjedésű, szárazabb fekvéssel bíró, kitűnő aromatikuss fűféléket termő legelőterületeket, a melyek sűrűn váltakoznak egészséges ivóvizet bőven szolgáltató hegyi patakokkal. Egyaránt találhatunk bőségesen olyan elsőrendű kaszálókat, melyek úgy a fűfélék összetételénél fogva, mint az azokból készült széna könnyebben emészthető cellulose magas fehérnye- és zsirtartalma alapján páratlan minőségű szálas takarmányt szolgáltatnak. Ezekhez járul még azon fontos körülmény, hogy azon hegyvidékeink zabtermelésre kiválóan alkalmasak. Helyes művelés mellett még a soványabb földön is a 48 kgr. minőségi súly egészen közönséges. De fölmege nem ritkán 56, sőt 58 kilóra is. Ha ezekhez hozzáveszünk még a tiszta egészséges levegőt s veszünk még azon körülményt, hogy a nyári legelőterületek lejtős fekvése magával hozza azt is, hogy állatjaink a táplálék megszerzése közben már csikó koruktól fogva nagyobb erő kifejtést igénylő mozgásra vannak kényszerítve, a mely az ismok és inak nagymérvű gyakorlásával együtt járván, azoknak acélosságát, kiváló edzettségét idézi elő, ez pedig végeredményében a hegyvidéken nevelt lovak kiváló ellentálló képességében, nagy kitartásában, győzőségében jut kifejezésre — mindezeket előadva felsoroltuk mindazon előnyöket, melyek hegyvidéken a lótenyésztés javára irhatók. S hogy azok minő jelentőséggel, minő nagy horderővel bírnak — nem kell hosszasan magyaráznunk.

Azt lehetne az elmondottakból következtetni, hogy a hegyvidéken nevelt lovak kiválóan fejlett, nagyobb testarányokkal bíró állatok kell legyenek. A dolog pedig éppen ellenkezőleg áll. Hogy a hegyvidéki kisczardák lovai igen jó kötésű, bámulatos kitartóképességgel bíró, de 140 cm.-nél ritkán magasabb, apró kisállatok — az általánosan tudva van. Nagyobb tenyészetekben pedig a legtöbb esetben azt találjuk, hogy a fejlődés igen lassú, a csikók még 4 éves kor betöltésével is csak 150 cm. magasság körül variálnak. A 156 cm. magasságot ritkán érik el s ezzel aztán igen meg van nehezítve a katonai célokra alkalmas lovak nevelése. Különös fontossággal bír ezen körülmény már abból kifolyólag is, hogy a jelzett célra máskülönben igen szívesen vásárolják a megfelelő méretűvel bíró lovakat kiváló edzettségük, nagy kitartóképességük miatt, mely tulajdonok azon alkalmaztatásnál igen nagy fontossággal bírnak.

Mindennemű, vizben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi Irodája: BUDAPESTEN, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám, a hová a rendelések és mindennemű kérdézősködések intézendők. Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

Azt kell már most felkutatnunk, hogy a kitűnő legelő, a kiválóan jó minőségű takarmány s egyéb előnyökkel szemben a lassú fejlődés, a nagyobb testarányok el nem érhetőse minő okokra vezethető vissza. Igen könnyen reájöhetünk arra, hogy ezen okok semmi egyébben, mint a túlzord klímában, a nagyon is szélsőséges időjárási viszonyokban keresendők. Ez azon káros behatás, igen hátrányos körülmény, mely a fenn elősorolt nagyjelentőségű előnyöket érvényre jutásukban nemcsak akadályozza, semlegesíti, hanem intenzívebb behatás erejénél fogva még le is győzi, káros iránybani érvényesülésével túl is szárnyalja.

A hosszú időtartamu tél, de főleg a tavasszal későig tartó — ősszel korán beálló fagyos hideg időjárás s a nyáron is gyakran előforduló nagyobb mérvű éjjeli lehülések, hideg esők — röviden kifejezve a zord klíma okozza azt, hogy az állatok kitűnő tápértékű takarmány jó részét nem használhatják fel szervezetük felépítésére, hanem kénytelenek a hideg behatás által csökkentett testi hőmérséklet pótlására, fenntartására fordítani. Az elfogyasztott táplálék javarésze, mint tüzelő, hevítő anyag lesz elpocsékolva s emellett a fejlődés visszamarad. Ezekben rejlik egyedüli magyarázata annak, hogy a hegyvidéki népies tenyésztésnek miért képezi állandó jellegét az apró, kicsiny termet; erre vezethető vissza a legtöbb nagytenyészetnek azon fogyatékosága, mely a lassú fejlődésben, a nagyobb testarányok el nem érhetőseben jut kifejezésre.

Az a kérdés már most, vannak és lehetnek-e utak és módok arra, melyekkel a hegyvidéki lótenyésztést bórító ezen épen nagy horderejű hátrányos tényező ellen védekezhetünk. Igenis vannak. Sőt azt kell mondanunk, még pedig a leghatározottabban, hogy a mely nagytenyészetekben az ide vonatkozó segítő eszközök felkutatására, megfelelő védekezési eljárások alkalmazására súlyt nem helyeznek, ott a lótenyésztés amúgy is kérdéses jövedelmezősége helyett óriási reáfizetés lehet csak az eredmény, a mely ebben az esetben a nagyúri passzióknak hozott áldozat jellegét sem viselheti magán, mert hát ugyan bizony, minő kedvtelés lehet az, állandóan gubancos, hosszúszerű, szárnalmas kinézésű, fejletlen, bordáikat már messziről mutató sovány állatokat látni maga előtt. Melyek lehetnek tehát azon eljárások, a melyekkel célt érhetünk? Röviden kifejezve ebben foglalhatók össze: bizonyos lehető határokig védekezni az időjárás mostohaságai ellen. Ezen határok pedig ott végződnek, a hol a kényeztető nevelési eljárás kezdődik. A részletes kivitelre vonatkozólag a következőket ajánlom figyelembe. Hegyvidéken az állandó legelőre kihajtás ideje május hó első felére esik s a legeltetési idény tart október végéig, néha még azon túl is. A magasabb fekvésű hegyi legelőkön május hóban még gyakoriak a fagypon-ton aluli éjjeli lehülések s e mellett még június hóban sem szokatlanok az igen hideg szeles esős napok. Szeptember hó első felében pedig már szintén beállanak az éjjeli hidegek, derek, nem ritkán tartós hideg esők is bekövetkeznek. Ez a két időszak az, a melyekben az időjárás leginkább érezteti káros behatását a szabadban tartozkodó állatokon. Junius végétől szeptember elejéig terjedő időközben szintén beállhatnak esőzettel kapcsolatosan abnormis légköri lehülések, de ezek már még sem oly jelentékenyek, hogy állataink ez idő alatt védelemre szorulnának.

Az előadotakhoz képest úgy kell eljár-nunk, hogy a legeltetést két részre osztsuk

be. Válasszunk e célból egy megfelelő kiterjedésű alantabb fekvő területet, mely a lóállományhoz mérten eléggé bő táplálékot nyújtson a tavaszi és őszi legeltetési idény alatt. Ezen a legelőterületen alkalmas helyen építessünk egy megfelelő terjedelmű, habár csak deszkafalakkal bíró — a deszkaközöket mo hával kitöltve, lécekkel borítva — kapukkal ellátott, minden oldalról zárt aklot vagy szint, a melyben állatainknak nemcsak az éjjeli hidegek ellen, de a hideg esős napokon is melegebb elhelyezéssel kellő védelmet nyujt-hassunk. Gondoskodjunk arról, hogy itt egy bizonyos szálas takarmánykészlet álljon min-dig rendelkezésre, a melylyel főleg fiatalabb állataink a túlhideg esős napokon takarmá-nyozhatók legyenek, de főképen késő ősszel az egész állomány reggelként egy etetés szénát kaphasson. Ezzel elkerüljük azt, hogy lovaink nem lesznek kénytelenek már kora reggel a fagyos, deres füvel táplálkozni. Igen célszerűen járunk el, ha az akol közelében, bekerített helyen néhány holdnyi lóherést vagy lucernást létesítünk, melynek termése akár zölden, akár pedig szénának elkészítve a fenn jelölt időbeni etetésre fordítható. Legelőre került lóállományunkat június végével már felhajthatjuk magosabb fekvésű legelő-területekre s ott tarthatjuk szeptember hó elejéig, a midőn ismét visszatereljük a tavaszi legelő helyre, a melyen 2-2½ havi időközben felsarjadzott bő táplálékot fog nyuj-tani. Meg kell itt jegyeznünk, hogy úgy az őszi-tavaszi, valamint a nyári legelő sohasem legyen letarolt, félig-meddig kiirtott erdőterü-leten. Ilyen helyen a tuskok, földből kiálló gyökerek, különböző fahulladékok között le-gelve, lovaink igen könnyen különböző sérü-léseket kaphatnak, a minek következménye értéktelenné válás lehet.

Ilyen legelő beosztással, ilyen elhelye-zéssel és gondozással egészen biztosra vehet-jük, hogy a fiatalabb állatok fejlődése s egész lóállományunk kondíciója a kívánt és nélkü-lözhetlen mértékét el fogja érni. És ennek meg van a maga természetes magyarázata, a mire különben már fennebb is hivatkoztunk. Ha a hideg ellen védelmet nyujtunk, állatja-ink azon helyzeibe jutnak, hogy azt a jelen-tékeny takarmánymennyiséget, a melyet me-legebb elhelyezés nélkül — reánk nézve ér-téktelenül — szervezetük természetes hőfoká-nak fenntartására felhasználni kénytelenek, testi fejlődésükre, gyarapodásukra fordíthatják s ennek következményei nem lehet más, mint az, hogy csikóink erőteljesebben, gyorsabban fognak fejlődni, lovaink nagyobb testarányo-kat fognak elérni. E mellett még mindig elég edzetek lehetnek, elég nagy kitartó képesség-gel bírhatnak, mert a fenti eljárások alkalm-azásával csak a mostoha időjárás tulzott szél-sőségei ellen védekezünk s azzal még mindig nem értük el azon határokat, a melyeket túl-haladva az edzettség, a kitartás, mint jeles tulajdonok veszélyeztetve lehetnének.

Szükségesnek tartom itt még egy igen fontos körülményre kiterjeszkedni. Általáno-san tudva van, hogy összes növendék állatja-ink között a csikó az, a mely táplálék, gon-dozás tekintetében a legigényesebb. Főleg az első év az, a melyben, ha ezen fokozottabb igények kielégítésére nem törekszünk, ha a későbbi fejlődés alapját az első évben letenni elmulasztjuk, a leghatározottabban meg fogja az magát bosszulni a későbbiekben. Ezzel azonban főleg azon tenyészetekben, a melyek katonai célokra kívánnak lovakat nevelni — látjuk azt az eléggé nem hibáztatható, takar-mány pocsékoló káros eljárást alkalmazásban, hogy az egy éven aluli csikók táplálására nem

sok gondot fordítanak, az abrakot tőlük saj-nálják főleg abban bizva, hogy az anyatej mindent pótol. De aztán, ha a csikók a 3 éves kort elérték s már közeleg az idő, a midőn a remondának kijelölteket előállítani, bemutatni kell, sajnosan tapasztalja a tenyésztő, hogy azok nagyobb részénél az előirt magasságból 2-4, vagy több cm. hiányzik. Ezen a hiányos-ságon úgy igyekeznek segíteni, hogy az előál-lítást megelőző 3-4 hónapon át csak úgy gyú-ratja beléjük a különféle abraktakarmányokat, még pedig olyan mennyiségben, amelyet az állat megemészteni, feldolgozni teljesen képtelen s még így is azt a néhány cm. különbözö-tet behozni ritkán sikerül. Ennek az eljárás-nak igazi neve: ésszerűtlen pazarlás. Pazar-lás pedig azért, mert a 4 éves csikó magas-ság iránybani növekedése már stagnál, inkább csak szélesedik, izmosodik, tehát a „treibolás“ itt már megkészt, célhoz ritkán vezet s ha igen — akkor is ez néhány cm. oly sokban áll, annyiba kerül, hogy talán az egész csikó eddigi összes nevelési költségei sem tesznek ki többet. Már pedig, ha a fenti módon elfe-csért abrakféléknek csak ¼ részét juttatuk volna az egy éves kor betöltése előtt vagyis azon időben, a midőn arra a fiatal állat leg-jobbban reagál, legjobban kihasználja, érté-kesíti — az a pár cm.-nyi különbözet fenn sem állana.

Vonatkozik ez a csikónevelésre általá-nosságban, de hegyvidéken, a hol a fejlődést, a fenn leirt, részletezett tényező is nagyban hátráltatja, a csikók megfelelő táplálása az első évben kettőzött fontossággal bír.

Igen nagy gondal kell eljárunk hegy-vidéken a tenyésztendő fajta megválasztásá-ban. Azzal mindjárt első tekintetre tisztában lehetünk, hogy elfinomult szervezetű, maga-sabb vérű állatok tenyésztésére még csak gondolnunk sem szabad. Az ilyen enyhébb időjárási viszonyok között nevedett kénye-sebb, igényesebb tenyészanyag a zord klímát nemcsak nagyon megsínyli, de rövid néhány év alatt teljesen tönkre is megy, az ivadéko-kat pedig ritkán sikerül életképes állattá fel-nevelni. Egy ideig tengődnek, de később tel-jesen elcsenevésztesednek s egy vagy más be-tegségben rendre elpusztulnak.

A lipicai, mint kiváló hegyvidéki fajta tenyésztése, illetve az azzal való keresztezés mutatkozik ugyan a legelőnyösebbnek, mint-hogy azonban a lipicai kisebb termeténél fogva katonai célokra legfeljebb a hegyi szolgálat-ban válik alkalmassá s ennél fogva forgalmi értéke is igen szerény, az ezen fajtából szár-mazó apaállatok inkább csak mint a hegy-vidéki népies tenyésztés regenerátorai jöhetnek számításba, a hol tényleg kitűnően beválnak.

Hegyvidéki nagyobb tenyésztők, a kik katonai célokra alkalmas lovak nevelésével kívánnak foglalkozni — nézetem szerint — akkor járnak el leghelyesebben, ha a meglevő vagy új tenyészet felállításánál a közel vidék-ről jól összeválogatott nagyobb testű kanca-anyagra az állami „Friosa-North-Star“ angol félvér törzsből származó de individualiter is megfelelő apaállatokat alkalmaznak. Ezen — kissé durvább csontozatú, nagyobb testű, nem kényes félvér törzsbeli mének ivadékaikra igen előnyösen átörökítik a közép- vagy hintós ter-metet, de másfelől a háts typut is előtérbe állítják s így ezen két iránybani használati érték az ivadékoknak igen jó kelendőseget biztosít. HATHATÓSAN elősegítik ezen mének a nagyobb termet elérésére irányuló törekvést, de csakis az esetben, ha a klíma zordsága elleni fent elősorolt védekezési eljárásokra, a gondozásra, a csikók első éves korbani kellő táplálására a kitelhető legnagyobb gondot for-

SÁRGA KRISTÓF

A legnagyobb választékban és a legjutányosabb árban kaphatók:

Férfi, női és gyermek fehérneműk és harisnyák.

Különlegességek: dus választék minden kivitelű diva-tos férfi és női ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kéze-lők- és finom zsebkendőkben.

Elvállal kiházasítási vagy magán szükségre kívánt mindenféle fehérneműk pontos elkészítését, kitűnő szabás

Valódi késmárki

fehérnemű és vászonraktárában Kolozsvárt, Deák-Ferenc-u. (Belközép) 3. sz.

Szőnyegek minden fajtában és minőségben, u. m.: sza-lon-, fali-, futó-, ágyelibe-, és pamagszőnyegek továbbá valódi **Linoleum** minden széles-ség és nagyságban.

Házai pokróczok, utazó- és gypaju-takarók a leg-olcsóbbtól a legfinomabbig.

Amerikai önműködő ablak-függönyök (roletták) minden nagyságban kaphatók!

és jó összeállításra legnagyobb ügyelem fordítatik.

Valódi késmárki londamaszt asztalmű 25% gyári áron alól kapható.

ditni elsőrendű feladatnak tekintjük. Ezek hiányában alkalmazhatunk bárminő eredetű apaállatokat, a kitűzött célt el nem érhetjük soha, mert azoknak valamely előnyös iránybani behatást előidézni hivatott átárókitó képessége csak az esetben érvényesülhet, ha azon károsan befolyásoló tényezőt, a zord klímát és annak következményeit arra alkalmas eszközökkel, eljárásokkal ellensúlyozni. mérsekelní képesek vagyunk.

Várady Géza.

Gőzgép és benzinmotor munkaköltsége.

Érdekes előadást tartott ifj. Sporzon Pál az újabb fajta gépek és motorokról február hó 14-én Nagyváradon a gazdasági egyesület Országos szövetsége és a biharmegyei gazdasági egyesület által rendezett gazdasági szakelőadások alkalmával.

Az előadása folyamán összehasonlítást tett a gőzgép és benzinmotor munkaköltségei között, mely összehasonlító kimutatást az alábbiakban közöljük:

Összehasonlítás

a kisebb gőzgépek és benzinmotor munkaköltsége között.

Gőzgép:

3 névleges lóerejű Hoffherr és Schrantz-féle lokomobil, mely tényleg kifejt 4½ lóerőt. Ára 3800 korona.

Munkaköltségek:

1. Amortizatio 20 évre $\frac{3800}{20}$	190 K.	—	fill.
2. 5% os kamata a tőke után	190	"	"
3. Karbantartás és javítás 5%	190	"	"
4. Tüzelőanyag fogyasztás — Óránként és lóerőnként 5 kgr. kőszén, melynek ára, a vasúti szállítás és fuvarozás díjját beleszámítva a géphez állítva. waggononként 180 korona.			

Napjában 5 munkaórát véve fel és az évben 300 m. napot, kell tehát $4 \cdot 9 \cdot 5 \cdot 5 \cdot 300 = 33750$ q. a. kor. 180	607	"	50
5. Ehhez a felfűtésre kell 15%	91	"	12
6. Vízfogyasztás óránként és lóerőnként 20 liter. A fenti évi és napi munkaidő szerint $4 \cdot 5 \cdot 20 \cdot 5 \cdot 300 = 1350$ hl., mely helybeállítva hl.-ként 10 fillér kiadást okoz	135	"	—
7. Kenőanyag, olaj, kóc, óránként 10 fillér	150	"	—
8. Gépész fizetés, 1000 korona évi béres gépésznek, 300 munkanapos 10 órás munkában, esik 1 órára 33 33 fill. tehát esik $33 \cdot 33 \cdot 5 \cdot 300 =$	449	"	95

Összesen 2053 K. 57 fill.

Esik egy napra $2053 \cdot 57 / 300 = 6.84$ korona

Esik egy órára $6.84 / 5 = 1.368$

Esik egy lóerőre $= 30.40$ fillér.

Benzinmotor:

4 névleges lóerejű „Bánki Csonka“-féle benzin-lokomobil, mely tényleg kifejt 4½ lóerőt. — Ára 5500 korona.

Munkaköltségek:

1. Amortizatio 15 évre $\frac{5500}{15}$	366 K.	66	fill.
2. 5% kamata a tőke után	275	"	—
3. Karbantartás és javítás 5%	275	"	—
4. Tüzelőanyag fogyasztás. —			

Óránként és lóerőnként 0.4 kg. benzin, melynek ára a vasúti szállítás és fuvarozás díjját beleszámítva a géphez állítva 100 kg.-ként 18 kor. Napjában 5 munkaórát véve fel és az évben 300 m. napot kell tehát $4 \cdot 0.4 \cdot 5 \cdot 300 = 2400$ q. a. kor. 1800

5. Vízfogyasztás óránként és lóerőnként 1 liter. Fenti évi és munkaidő szerint $4 \cdot 1 \cdot 5 \cdot 300 = 60$ hl., mely helybeállítva a 10 fillér	6	"	—
6. Kenőanyag, olaj, kóc, óránként 10 fillér	150	"	—
7. Gépészfizetés, 1000 korona évi béres gépésznek, 300 munkanapos 10 órás munkában esik 1 órára 33 33 fillér s naponként csak egy órát kell a gépnél állani, lesz $33 \cdot 33 \cdot 300 =$	99	"	99

Összesen 1604 K. 65 fill.

Esik egy napra $1604 \cdot 65 / 300 = 5.34$ korona

Esik egy órára $5.34 / 5 = 1.068$ fill.

Esik egy lóerőre $1.07 / 4.5 = 23.77$ fill.

Megtakarítás évenként $2053 \cdot 57 - 1604 \cdot 65 = 448.92$ kor. a benzinmotor javára.

Összehasonlítás

a nagyobb gőzgép és benzin-motor munkaköltsége között.

Gőzgép:

12 névleges Hoffherr és Schrantz féle gőzgép 1.5 szerez erő kifejtésnél 18 eff lóerőt kifejtve. — Ára 8400 korona.

Munkaköltségek:

1. Amortizatio 20 évre $\frac{8400}{20}$	420 K.	—	fill.
2. 5% kamata tőke után	420	"	—
3. Karbantartás és javítás 5%	420	"	—
4. Tüzelőanyag fogyasztás. — Évenként 200 munkanapot véve fel, napi 10 óra munkával óránként és fejenként 3 kg. kőszén a kor. 1.80 pro 1 waggon helybeállítva, kell $18 \cdot 3 \cdot 10 \cdot 200 = 1080$ q. $\times 180$ kor. =	1944	"	—
5. A felfűtésre ennek 15% hozzá	291	"	60
6. Vízfogyasztás óránként és lóerőnként 20 liter vizet véve fel; fenti munkaidő alatt kell $18 \cdot 20 \cdot 10 \cdot 200 = 7200$ hl., melynek helybe szállítása a 10 fillér	720	"	—
7. Kenőanyag, olaj, kóc, óránként 20 fillér $20 \cdot 10 \cdot 200 =$	400	"	—
8. Gépészfizetés, 1200 korona fizetésű gépész évi 300 napra fizetve, mely időt vagy járógépnél tölti vagy annak javításával van elfoglalva	1200	"	—

Összesen 5815 K. 60 fill.

Esik egy munkanapra $5815 \cdot 60 / 200 = 29.08$ kor.

Esik egy órára $29.08 / 10 = 2.90$ kor.

Esik egy lóerőre $290 / 18 = 16.11$ fill.

Benzinmotor:

20 lóerős „Bánki Csonka“ motor 20 eff. lóerő kifejtéssel. — Ára 7500 korona.

Munkaköltségek:

1. Amortizatio 15 évre $\frac{7500}{15}$	500 K.	—	fill.
2. 5% kamata a tőke után	375	"	—

3. Karbantartás és javítás 5%	375 K.	—	fill.
4. Tüzelőanyag fogyasztás. — Évenként 200 munkanapot véve napi 10 óra munkával óránként és lóerőnként 0.4 kg. benzin fogyasztással a 18 kor. pro 100 kg. $0.4 \cdot 20 \cdot 10 \cdot 200 = 160$ q. $\times 18$ k. =	2880	"	—
5. Vízfogyasztás óránként és lóerőnként 2 liter számítva, kell $20 \cdot 2 \cdot 10 \cdot 200 = 800$ hl. a 10 fillér	80	"	—
6. Kenőanyag, kóc, olaj óránként és lóerőnként 20 fillér	400	"	—
7. Gépészfizetés, 1200 korona gépész évi 300 nap alatt, csak fele idejét kell, hogy a motorral töltsse, mert az állandó felügyeletet nem igényel	600	"	—

Összesen 5210 K. — fill.

Esik egy munkanapra $5210 / 200 = 26.05$ korona

Esik egy órára $26.05 / 10 = 2.60$ korona

Esik egy lóerőre $260 / 20 = 13$ fill.

Megtakarítás évenként a 5815/60 benzin-motor javára $5210 / - = 605.60$ kor.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **Figyelmeztetés a buza termelőkhöz.** Az elmúlt év a gyakorlati gazdák ismereteit egy keserű tapasztalattal gazdagította. A növényi betegségek, melyek a gazdákat immár ijesztő módon lépten-nyomon kísérik, ismét megszorodtak. Fellépett egy elősdi gomba, az úgynevezett toresgomba, mely egyes vidékeken oly nagymérvű pusztításokat okozott, hogy a gazdák összes reménye füstbe ment. Nehogy ez évben hasonló csapásoknak legyünk kitéve, időszerűnek véljük gazdáink figyelmét már ezúttal felhívni e veszedelmes bajra, hogy módjukban álljon a megfelelő óvintézkedéseket idejében megtenni. Ismertetjük tehát a bajt a következőkben: A torzsgomba a buza tövében, helyesebben mondva a gyökerek legfelső részén és a szárok alján tanyázik, itt befurakodik a szárba és megfosztja azt a tápláló nedvektől. Ennek következményeként a buza töve rothadni kezd, a szárok elhalnak és magot nem hoznak. Ha e betegségtől megakarunk szabadulni, a következőket kell szem előtt tartani:

1. Ne vessünk buzát buza után s különösen olyan buza után, mely torzsgombával volt inficiálva.

2. Műveljük meg földjeinket úgy, miként azt az észszerűség és okszerűség követeli. Egy tavaszi szántásba vetett buza sohasem sikerülhet úgy, mint egy olyan, mely már ősszel is megszántott földbe kerül.

3. Gondoskodjunk arról, hogy a buza bevetésére szánt földterület tápanyagokban hiányt ne szenvedjen. A közvetlen istállótrágyázás nem lévén megfelelő a buzának, trágyázzuk meg annak előveteményét, maga a buza alá pedig használjunk foszforsavas műtrágyát, mert hisz épp a foszforsav ez a tápanyag, a melyet a buza legnagyobb mértékben igényel.

4. Ha a buza lábáról lekerült, szántásuk fel a tarlót azonnal és pedig sekélyen s tavasszal ne buzát vessünk hele, hanem takarmányt.

+ **A száj- és körömfájás kezelésének újabb módja.** Franciaországban ép úgy mint

Oberurseli Mótorgyár Részvénytársaság, Oberursel

MAJNA-FRANKFURT MELLETT.

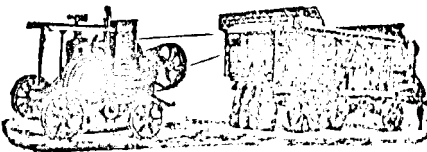
Iroda és mintaraktár: Bécs, VII., Lindengasse 7.

1077.

LEGJOBB ÉS LEG-
OLCSÓBB HAJTÓERŐ

a „GNOM“ benzin-petrolin-motor-mozgony.

3000-nél több üzemb. — Könnyen kezelhető.
Villanyos gyújtással. — Okl. gépész felesleges.

Motor-Loconobile.

Költségvetés, tervek és egyéb felvilágosítás
ingyen és bérmentve.

Magyar levelezés.

Magyar levelezés.

Németországban, ahol a ragadós száj- és körömfájás nem kis mértékben volt elterjedve, kiterjedt óvó- és elfojtó intézkedéseket léptettek életbe, de mindezekig eredménytelenül. Ujabban dr. *Lesieur*^{*)} egy új védőoltási módszert fedezett fel, mely egyrészt az egészségeseknek megvédésére, másrészt a megbetegedettek gyógyítására irányul. A védőoltásra szolgáló savóval 392 állatot oltottak be, melyek között 250 beteg volt, és ezek közül 239 rövid idő alatt meggyógyult, s valamennyi a betegség ellen mentessé lett. *Durieux* balbecki állatorvos érdekes kísérletet végzett a savóval. Ugyanis egy ökröt és egy 20 hónapos üszörjút 10–10 gramm savóval oltott be, a minek sem láz, sem más utókövetkezménye nem volt. Azután száj- és körömfájásban megbetegedett állat friss, még fel nem repedt hólyagjából 30–40 csepp savót, 45 grm. langyos vízzel keverve, a torkolati vivőérbe fecskendezett, s hogy a fertőzés még könnyebben létrehozható legyen, beteg állatból származó 60 gramm nyálát etetett a kísérleti állatokkal. A fertőzés után kis láz lépett fel, a mi azonban 36. óra múlva teljesen elmúlt, s a betegség legkisebb tünetét sem észlelte az állatokon. *Durieux* e kísérletét annyival is inkább kedvezőnek tartja, mivel már 5 csepp a beteg állat hólyagjából származó savó 5 cseppjének a vivőérbe való fecskendezésével a betegséget minden esetben létre tudta hozni. Gyakorlati szempontból fontos volna tudni, hogy e mentesség mennyi ideig tart és e tekintetben csak az állandó vagy legalább is hosszantartó mentesség bír gyakorlati értékkel.

+ A cukorcirok mint takarmány. Széleskörű állattenyésztésre alapított gazdaságokban a takarmánytermelés mikéntjének kérdése egyik legfontosabb tényezője a sikeres gazdálkodásnak; s éppen ezért állattenyésztőink érdekében szükségesnek véljük mindazon ismeretek közlését, melyek e tárgygyal szoros összefüggésben vannak, annál is inkább, mert újabbi időben gombamódra szaporodnak — különösen nagykereskedők részéről — ama tanácsok, melyek egy-egy felkapott növény-újdonság jó tulajdonságainak dicsőítése mellett azok termelési viszonyaira vonatkoznak, de a mely jó tulajdonságok rendszerint felismerhetetlenek maradnak. Egy ilyen felkapott újdonság néhány év óta a cukorcirok, melyet csalamádé helyett ajánlanak a kereskedők. Kétségtelen, hogy a csalamádéval szemben van a cukorciroknak némi előnye s nyilvánul ez abban, hogy a szárazságot nem selymi megannyira és kedvező időben két három kaszálást is adhat; de ha ezen előnnyel szembeállítjuk hátrányait, úgy feltétlenül ama meggyőződésre jutunk, hogy a cukorcirok a csalamádét helyettesíteni nem képes, mert

1. leve dacára is, kevesebb benne a cukor, mint a csalamádében s éppen ezért kevésbé ízletes. az állatok hamarabb megúnják;

2. ha azt akarjuk, hogy az állatok szívesen egyék és sok izéket ne hagyjanak, lehetőleg korán, még bugájának kihányása előtt kell kaszálni; már pedig így korai kaszálás mellett télnyi takarmányt sem ad, mint a csalamádé.

3. sokkal igényesebb a talaj iránt is, mint a csalamádé, amennyiben csakis oly tevékeny vályog-avagy vályogos homoktalajon terem meg jó eredménnyel, amely istálló és műtrágya alkalmazásával megfelelő trágyaerőbe hozatott; s mert végül

4. az őszi gabonának nem is oly jó előveteménye, mint a csalamádé, amennyiben a talaj víztartalmát nagyon is igénybe veszi, amit pedig az őszi gabona megérez.

Altalános felkarolást az elmondottak szerint a cukorcirok tehát nem érdemel, de bizonyos speciális viszonyok között, pl. ott, hol többnyire száraz időjárás uralkodik, indokolt lehet annak takarmány gyanánt való termelése, de csakis jó trágyaerőben levő földeken.

Háztartás.

A házikert violái.

Az kétségtelen, hogy a viola már rég idő óta legkedvesebb virága a magyar kerteknek, ritka hely, ahol nyári violát ne ültetnének a „kis kertbe“, ha csak egy néhány szálat is, mert viola nélkül nincs virágos kert!

Azonban a viola is épp úgy, mint sok más nyári virág, csak úgy szép a kertben, ha az kellő művelésben részesül; nevezetesen: ha annak magja idejében és jól vettetett el, ha egészséges plántán nevelünk s ültetünk s ha a plántálás után is kellő ápolásban részesül. A viola magját korán kell vetni, febr. végén vagy március elején, hogy így a plántáknak elég idejük legyen a növekedésre és hogy elég korán lehessen kiplántálni. A későn vetett magból kelt plánta vigabban, gyorsabban növekszik ugyan, de nem erős és minden bajnak ellentálló egyedek válnak belőlük; a lassan, nem nagyon melegben növekedett violaplánta nem nyurgul fel, alacsony, zömök marad, hamarabb kezd virágozni, virágzó képessége s tökéletessége határozottan jobb. Ha egész késő őszi akarunk a violában gyönyörködni, szükséges, hogy az első vetést egy hét múlva a második vetés kövesse, ilyenformán az első plántálás már április közepén, a második május elején történhetik.

Ahol csak 100–200 plánta neveléséről van szó, ott elégséges, ha 2–3 arasznyi hosszú keskenyebb s 8–10 cm.-nél nem magosabb faládikába vetjük a viola magját sekélyen jó, homokos-kerti földbe. Lehet ily módon a szoba ablakába is nevelni viola plántát, csak arra kell ügyelni, hogy egyenletes, ne túlságos meleg legyen a levegő s hogy a föld mérsékelt nedves legyen mindig.

Eleinte igen tanácsos, ha a veteményt újságpapírral betakarjuk, hogy ilyenformán az még hamarabb csirázhassék; ha azután kikelt, eltávolítjuk a papírt, hogy így a növénykéket a levegő és napvilágosság jobban érhesse.

Minden körülmények között szükséges a kikelt plántákat az első pár levélkéjük kifejlődése után egy másik ládikába, hasonló föld keverékbe átplántálni, természetesen ritkán, úgy 1 cm. nyire egymástól, hogy így azok teljesen megerősödhessenek. Több évi tapasztalatunk azt bizonyítja, hogy az ilyen átplántált viola mindig jóval több % tejes virágot hozott, mint a nem átplántált s igen rosszul vélekedik az a virágkedvelő, ha azt mondja, hogy: a mag volt a hibás.

A szabadba való kiplántálás előtt igen kívánatos, ha a plántákat bódéstul napközbe kirakjuk a szabadba, jó idő esetén meg éjjelre is kint hagyhatjuk, hogy megerősödhessenek, mert csak is az így megszoktatott, tömött, erős plánta válik életerős növénynyé

A kiplántálás a kertbe, szabadba, mint azt fennebb említettük, április közepén, illetve május elején történik. Ha kellőképpen hozzá vannak szoktatva a plánták a szabad levegőhöz, nem kell aggodni, hogy azok kint a szabad földbe esetleg bekövetkező deres, hideg időjárás alkalmával elpusztulnak, mert az ilyen violán nevelt plánta még 2–3 Celsius hideget könnyen kibír; példa volt rá a tavalyi időjárás is, amikor nem ritkán érte reggelként a violát dér és fagy, azért később mégis igen kielégítő módon virágoztak.

A szabadban a napos fekvésű nem igen sovány, de nem is frissen trágyázott kötöttebb talajt kívánják a violák; az igen sovány talajban csenevész marad és elférgesedik, a túltrágyás így igen laza talajban hamar felnyúl, később megdől és igen sok meddő hajtást hoz. Kívánatos az is, hogy a viola párossával ültetessék ki a szabadba, az ültetés után pedig azonnal egyenként jól meg kell öntözni, beiszapolni. Hogy aztán hányszor és mennyit kell még öntözni a violát, azt mindig az időjárás határozza meg. Erfurtban, a hol hóból számra termelik a violát épp úgy mint nálunk p. o. a burgonyát, csak a plántálás után isza-

polják be egyszer, de jól a violát s azután egyáltalán nem öntöznek s mégis mindig a legjobban virágoznak. Mint minden más hasonló növénynél, úgy itt is kívánatos a gyakori kapálás és gyomirtás, de az első kapálás minden körülmények között a plántálás után egy hét múlva kell következni, illetve eszközölni kell azt.

A violának manapság igen sok változata s válfajtája van, úgyannyira, hogy még hivatott kertész is igen nehezen tud rajtuk eligazodni. Vannak alacsony, közép és magosan növekedő, közép és nagy levelű és virágú, s végül igen gazdag színváltozatú fajták. Házi kertben igen ajánlatos a középmagas, tömött növesű és virágú, valamint a vegyes színű fajták. A viola magtermelése egy kissé körülmenyes, nagy gondot, figyelmet igényel, ami azonban nem zárja ki azt, hogy ne lehessen házikertben is termelni, amint az még itt ott még szokásban van igen jó eredményekkel. Főleg arra kell ügyelni, s olyan növényegedeket kiválasztani magtermelés céljából, amely a legtökéletesebb növekedésű és irányú. Amennyiben pedig csak a szinpla virágú hozmagot, kívánatos, hogy a teljes virág himpóra, a szél, rovar, vagy esetleg más mesterseges eszköz közbejöttével vitessék át a szinpla virágra. Egyébként ma már annyi a magkereskedés s ezek árjegyzéke, hogy mindenki kiválaszthatja s veheti meg a szebbnél-szebb fajok magvait, s felesleges a magtermeléssel bibelődni, ami csakis hivatott kertész munkája lehet.

Csérer Gyula.

EGYLETI ÉLET.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgató-választmányi ülése.

Az „E. G. E.“ igazgatóválasztmánya f. hó 23-án délután tartotta meg március havi rendes ülését.

Elnökölt: Szabó József egyll. elnök.

Előadott: Tokaji László egyll. titkár.

Jegyzett: Éber Ernő egyll. s. titkár.

Felent voltak még: Br. Bánffy Ernő al-elnök, gr. Beldi Ákos, Matskásy Pál, br. Manasberg Sándor, Jakab László, Gyárfás Benedek, Nagy Lajos, Nagy Dezső, Fodor Ferenc, Réti János, Boesánczy László, dr. Szentkirályi Ákos, Benkő Mihály vál. tagok.

Elnök az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri Benkő Mihály, Jakab László és Réti János tagokat.

1. Mult február 25-i ülés hitelesített jegyzőkönyve felolvastatván — tudásul vétetett.

2. *Egyleti titkár* előadja az „Orsz. Magyar Gazd. Egylet“ 1121. sz. átiratát, melyben márc. 28-ára értekezletre hívja meg az E. G. E.-et. Az értekezlet célja, hogy szemben a műtrágya gyárak kartelljével, melynek következtében a műtrágya ára abnormális arányokban felemeltetett, ezen fontos mezőgazdasági cikknek méltányos áron való beszerzése céljából egy központi szervezet létesíttessék. Az ország gazdalközönsége a kartell miatt egy millió koronával kénytelen többet fizetni évenként, mint eddig.

Ülés a 28-i értekezletre, az egylet képviselőletében Tokaji titkárt küldi ki

3. Az Alsófehérmegyei Gazdasági Egylet kérésére a május 4-iki nagyenyedi tenyészállatkiállítás díjaira a választmány 200 koronát szavaz meg.

4. A kolozsvári gazdasági tanintézetnél megüresedett négy állami ösztöndíjas helyre az igazgatóválasztmány, a tanári testület véleményezőse alapján, Ilock Oszkár, Kiss Ákos Salcer Rezső és Szabó János II. 6. hallgatókat hozza javaslatba.

5. Előadó felolvassa a pozsonyvármegyei, szatmárvármegyei és közdivásárhelyi társ-egyletek csatlakozó nyilatkozatát az E. G. E.-nek a tenyészállatok kedvezményes szállítása érdekében tett felterjesztéséhez.

Tudomásul szolgál.

6. Zárszámadás vizsgáló-bizottság jelen-

^{*)} *Le Progrès vétérinaire*, 1902. 16. sz.

tést tesz a pénztárnok által elkészített múlt évi zárszámadás és mérleg megvizsgálásáról. A mérleget 282.753 korona 94 fillér, a múlt évi pénztárforgalmi kimutatást pedig 39554 kor. 2 fillér végösszeggel helyesnek, az egyes tételeket az okmányokkal összehasonlítva — teljesen rendben levőnek találta s így ezek elfogadását, valamint a pénztárnoknak a szokásos felmentvény megadását a választmány útján a közgyűlésnek javasolja.

Igazgató-választmány ilyen értelemben határoz.

7. *Egyleti titkár* előterjeszti a folyó évre szóló költségelőirányzat tervezetét, mely szerint az egylet idei bevételei 26.550 korona 26 fillérben, kiadásai pedig 25.632 kor. 55 fillérrel irányoztatnak elő.

Ülés a költségelőirányzatot egy pár kisebb módosítás után elfogadja és annak a közgyűlés elé való terjesztését elhatározza.

8. Uj tagokul előadó bejelenti: Herskovits József r. és Gámenczi Gerő évd. tagot.

Tudásul vétetik.

9. *Sporzon Pál* debreceni gazd. tanint tanár az egylet erkölcsi támogatását kéri azon akciójához, melynek célja, hogy a szél motorikus erejének a mezőgazdaság céljaira való intenzív kihasználása nálunk is meghonosíttassék. Evégből, illetve a külföldi eljárások tanulmányozása végett, egy tanulmányutat szándékozik tenni. Részletesen kifejti beadványában a külföldön már szokásos erőkeifertési módokat, melyekkel a szélmotorok útján nyert villamos erő tetszés szerint elraktározható és egyenletesen lesz felhasználható.

Ülés a kért erkölcsi támogatást megadja.

10. A hunyadvármegyei Gazdasági Egylet kérését, hogy csatlakozzék az E. G. E. a nevezett egylet azon felterjesztéséhez, melyben az újabb állategészségügyi intézkedések által anyagilag megterhelt határszéli községek terheinek könnyítését kéri — igazgatóválasztmány indokoltan találván, a földmivelésügyi miniszter hasonló szellemű felterjesztés intézését elhatározza.

A „Magyar Szőlősgazdák Orsz. Egyesületének” beadványára, melyben az E. G. E.-nek tagul való belépését és támogatását kéri, ülés elhatározza, hogy az új egyletbe való belépést a hazarész szőlőtermelőinek figyelmébe fogja ajánlani és a jövő év folyamán az egylet is — a lehetőséghez képest — alapítótagul belép.

11. *Elnök* indítványára kimondja ülés, hogy a gazdasági egyletek portómentes levelezésének engedélyezése céljából az E. G. E. a keresk. miniszterhez felterjesztést intéz s ezen akció pártolására illetve csatlakozásra felszólítja az összes hazai gazd. egyleteket.

12. Az Erd. Magyar Közművelődési Egyletnek a prágai sonka készítés meghonosítása tárgyában 290 zszám alatt beadott megkeresésére kimondja a választmány, hogy az E. G. E. feladatát a tenyésztés előmozdítása képezi és tekintettel arra, miszerint finomabb, a prágaihoz hasonló sonka előállítására hazai sertés fajtáink nem alkalmasak (a magyar sertés: zsir sertés), mint a múltban már többször, úgy ez alkalomból is akciót indít a húsertés fajták nagyobb mérvű meghonosítása és tenyésztése érdekében s e célból az „E. G. E.” megkeresését az állattenyésztési szakosztályhoz teszi át.

Több tárgy és indítvány nem lévén — elnök az ülést bezárja.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utólvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetési megrendelés minden száma legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

— **Előléptetések.** A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Wolszky Gyűző* intézőségét, gazdasági intézőjét, *Hoffmann Ferenc* ösztöndíjas gazdasági segédtel intézőségéddő nevezte ki s szolgálattételre előbbi a debreceni, utó-

bit pedig a kolozsvári gazdasági tanintézetbe osztotta be.

— **Gazdasági tudósítók.** A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Török Ferenc* bözödi lakost Udvarhely vármegye székelykeresztúri, *Pocsik János* böösházai lakost Szilágyvármegye szilágycsehi, *Pietsch Lajos* fehervízi lakost Hunyad vármegye puji járására nézve a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

— **Kopár területek erdősítése.** A magy. kir. földmivelésügyi miniszter ez évben is úgy, mint az előbbi években, azokat az anyagilag szorultabb helyzetben levő birtokosokat, kik a közgazdasági érdekből befásítandó kopár, futóhomokon álló s vizmosásos területeken az 1902. év folyamán önként s illetve az erdősítésnek az 1879. évi XXXI. t.cikk 165-ik szakasza alapján való elrendelése előtt, sikerrel erdősítettek, állami pénzsegélyben részesítette s illetve a teljesített erdősítések közgazdasági értékéhez és fontosságához, valamint a tényleg felmerült költségek nagyságához képest 870 birtokos között 421.506 k. hold kiterjedésű, közgazdasági szempontból szükségesnek ismert erdősítések után 86.256 K. pénzsegélyt osztott ki. Minthogy évről-évre több birtokos teljesít ilyen erdősítéseket s évről-évre ennek folytán több segély osztatik ki, ebből a körülményből is kitűnik, hogy az ilyen erdősítések létesítését a szegényebb sorsú birtokosok segélyezése hathatósan előmozdítja.

— **A műtrágya-kartell ellen.** Az OMGE mozgalmat indított a gazdák érdekeivel össze nem egyeztethető műtrágya-kartell ellen. Az e tárgyban megtartott értekezlet elhatározta, hogy a gazdák részére közös műtrágya-beszerező szervezetet létesít. Ennek az előmunkálatai már annyira előre haladtak, hogy az OMGE. legközelebbre ismét tanácskozássra hívja az érdekelteket, a mely véglegesen dönteni fog e kérdésben. Legutóbbi ig.-választmányi ülésének határozatából ezen a tanácskozáson az E. G. E. is képviseltetni fogja magát.

— **Fölvívás.** Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület tisztelettel kéri jól tagjait, hogy az 1902. évről esetleg hátralékos és az 1903. évre szóló tagsági díjakat e hónap folyamán fizessék be a következő címre: „Erdélyrészi Gazdatiszti Egylet pénztára, Kolozsvár, Erdélyi Bank.”

— **Nemzetközi darálógépverseney.** Az OMGE. a Műegyetem gépkisérleti állomásával karöltve a földmivelési miniszter anyagi támogatásával nemzetközi darálógépverseneyt rendezett f. hó 22. és 23. n a Tattersall-telepen. A versenyre összesen 9 különböző gépet jelentettek be, a Kühne-gyár kettőt, Mayfarth A. Co. bécsi gyár kettőt, a marcheggi gépgyár, a MÁV-gépgyára, H. Jindrich cseh gyáros, Ballai és Herost valamint Cihalovsky Gyula egyet-egyét. A bírálóbizottság, amely Balla Mihály elnöklésével Sporzon Pál, Melegh Béla, Erick Ede, Rovara Frigyes, Renner Gusztáv, Obstmayer János, Czobor Béla, Kerpely Kálmán, Forster Géza és Jeszenszky Pál tagokkal végezte munkáját, működését befejezte. A bíráló eredménye a következő: I. díjat, állami aranyérmét *Kühne Ede* gépgyárának egy angol gyármánu gépe nyerte, a második díjat, állami ezüstérmét egy bécsi gyár gépe, a III. díjat, állami bronzérmét egy csehországi gyáros darálógépe és egy galíciai gyár magyar találmányu Ottynia nevű daráló gép nyerte el. Elismerő oklevelet szavazott meg a bizottság a Ganz és társa versenyen kívül bemutatott gépének, úgyszintén a MAV. gépgyárának az erőgépek átengedéseért s a műszaki berendezéseért. A gépek nyilvánosan munkában be voltak mutatva a nagyközönségnek. A versenyen magyar gyártmányú gép — miután ilyen nincs — bemutatva nem volt. A darálógépverseneyt f. hó 23-án délután *Daranyi* földmivelésügyi miniszter is megnézte.

— **Aratómunkások biztosítása.** A Fejérmegyei Gazdasági Egyesület legutóbb Széksefehervárott tartott közgyűlése a következő ha-

tároratot hozta: Minthogy az aratómunkások gyógykezelése az 1898: II. t.-cz. alapján a munkaadót terheli, — a saját érdekében cselekszik az a gazda, aki munkáit a cselédségélypénztárnál biztosítja, amennyiben így a balesettől származó megbetegedések esetén a munkaadó anyagi kárpótlásban részesülhet. Értesülésünk szerint már sok helyen az aratósi szerződésekből biztosították a gazdák munkáikat.

— **Vasut a görgényi uradalomban.** A kolozsvári magyar kir. erdőigazgatósághoz tartozó három görgényi erdőgondnokság fahozamát eddigelé vizen szállították le a herbusi faraktárba és pedig az épületi és műszerfát óriási tutajokon, a tűzifát pedig usztatással. E mellett a szállítási mód mellett nemcsak az anyag mennyisége, de minősége is szenvedett és a drága viziműveknek tetemes költséggel való folytonos tatarozása vált szükségessé, sőt a tűzifa-hozamnak csak csekély része volt értékesíthető. *Daranyi Ignác* miniszter ezeken a bajokon segítendő, elhatározta, hogy a vizen való szállítást megszünteti és a szászrégeni vasuti állomással vágánnyal összekötött herbusi faraktárból kiindulólág a görgényi erdőségekre erdei iparvasutat épít és e 42 kilométeres iparvasutnak mintegy 700.000 koronára rugó költségét az országos beruházási hitelnek az államerdészet céljaira szánt összegéből fogja fedezni. E vasútépítés gazdasági haszna abban nyilvánul, hogy a görgényi uradalom 10 évi fatermése a legutóbb tartott árverésen 1.219.000 koronával a becsértéken felül kelt el. A vasutba fektetett tőke 5 év alatt amortizálódik.

— **Védőoltás a gümőkör ellen.** Jelentős felfedezés az, amelyet *Behring* marburgi egyetemi professor, a diftériaszérum egyik feltalálója, a bécsi belgyógyászati társaság gyűlésén bejelentett. Ismertette a tuberkulózisról való tanulmányait, s közölte, hogy biztos módszert talált a szarvasmarhák gümőkör ellen való immunizálására. A módszer, amellyel ezt eléri, a védőoltás módszere, hasonlatos a himlő ellen való védőoltáshoz. Most azt tervezi, hogy az állatoknál ilyen nagy eredménnyel járt oltást átviszi az embergyógyászatra is. *Behring* előadásának vonatkozó részét itt ismertetjük: *Behring* 1901-ben Stockholmban előadást tartott a szarvasmarhák tuberkulózisának leküzdéséről. Ezt az előadást sokan úgy fogták fel, mintha ő »szérumot«, gyógyszert talált volna a tuberkulózis ellen. Eleve is kijelenti, hogy emberen eddigelé egyetlen gyógyító kísérletet sem tett és hogy valószínűen még sok időbe telik, míg gümőkörös emberek kezelését megkezdheti. Az állattuberkulózisra vonatkozóan kísérletei le vannak zárva s az eredmény kétségtelen. »A tuberkulózisra vonatkozó kutatásaim ezzel fontos fordulópontra jutottak« — mondta a tudós. A kísérletekhez használt ojtóanyagot, amellyel a védőoltást végezte, emberi tuberkulózis-bacilusoknak nyolc év óta tanulmányozott tenyészetéből vette. Ezt a rendes szobai hőmérsék mellett megszáritotta s a szarvasmarhánál így alkalmazta: 4 milligramm ilyen száritott baciluskulturát 4 köbcentiméter vizzel az állat egyik nyaki vivőérébe fecskendezett. Több száz beoltás közül egyetlenegy esetben sem betegedett meg az állat. A héthónapos borjúknál, amelyek az eddigi kísérletekben tulajdonképpen szerepelnek, sok esetben többnapos láz és étvágycsökkenés állt be. Ez esetben azonban alapos ok volt arra a föltevésre, hogy a borjúk már fertőzve voltak tuberkulózissal. Egészséges borjúknál a lázra való hajlandóság alig mutatkozott. Egy évnél idősebb állatok a beoltásra olyan élénken reagáltak, hogy szinte életveszélyes állapotba jutottak. Ezért a mezőgazdasági gyakorlatban egy évnél idősebb állatok beoltását nem ajánlja. Mivel így a beoltás káros hatásai annál jobban el maradnak, mennél fiatalabb az állat, egészen fiatal állatok kiválasztásával az oltás rossz hatásai teljesen elmaradtak. Négyhetes egész háromhónapos szopós borjúk a beoltásra egyáltalán semmi káros reakciót sem mutattak. Ezekből az következtet, s a kísérletek igazolták is, hogy a szarvasmarhának fiatalon való beoltása az állatot a tuberkulózis ellen mentesíti. *Behring* ezután kifejtette, hogy fogja alkalmazni az állatkísérletek tanulságait az emberre.

Behring kutatásainak engedményeképpen kijelenti, hogy az emberi és az állati tuberkulózis azonos, mert az emberi gümöbaccillusoktól megbetegedtek a szarvasmarhák, s maga az állatok immunizálása is emberi bacillusok beoltása által érhető el. *A szarvasmarha fiatalon beoltva egyszer s mindenkorra megvédhető a gümőkóros fertőzés ellen.*

— **A svájci agráriusok győzelme.** Többször megirtuk, hogy Svájcban népszavazást ugynevezett referendumot provokáltak a szövetségtanács és a nemzetgyűlés által elfogadott új vámtarifá ellen, amely különösen élelmiszerekre, állatokra és borra jelentékenyen fölemelt védővámokat tartalmaz. Ez a népszavazás a folyó márczius 15-én történt meg s mint Bernből hírül vettük, a svájci agráriusok fényes győzelmével végződött. Az új vámtarifát, mely a jövő kereskedelmi szerződések alapjául fog szolgálni, 329 ezer szavazattal 223 ezer szó ellenében elfogadták.

— **Mikrosol fertőtlenítő szer gazdasági üzemek részére.** Gazdasági körök kivétel nélkül kedvező ítéletei igazolják, hogy Lutz Ede és Társa pozsonyi festégyárosok által előállított Mikrosol tejgazdaságokban, szeszgyárakban, pinchehelyiségekben, lakóházakban, istállóknak stb. az oly kellemetlen penész- és gombaképződések, falmállás, fagomba és dohos levegő megszüntetésére rendkívül hatásosnak bizonyult. Mikrosol penészképződések ellen való erős hatásánál fogva, az ezek okozta nedvességet is eltávolítja. — Tehát elég alkalom kínálkozik ezen, a valódi szükségletnek megfelelő gyártmány alkalmazására, annál is inkább, mivel feldolgozása nagyon egyszerű. Egyébként mindenkinek szívesen szolgálnak bővebb felvilágosítással a Mikrosol egyedül előállítói: Lutz Ede és Társa, festégyárosok, Pozsony. (1036. II.)

Magyar Jelzálog-Hitelbank

Képviselősege Kolozsvártt
(Jócai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)
Az intézet alaptőkéje 40 millió korona.

**4%-os és 4½%-os
Záloglevélkölcsönöket**
nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 4-95 százalék., nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-25 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítolási árfolyam mellett 4½%-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-35 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfiai adnak véleményét. (1001.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4½%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereségekötvények

— **Gazdák figyelmébe!** Van szerencsénk a t. c. gazdaközönség becses figyel-

mét felhívni, hogy löhere és luczerna magvakat: löheréből tisztán háromszéki, elsördendű, luczernából is a legjobb minőségűeket aranka-mentesítve, ólomzárólva árusítunk. Ezen kívül foglalkozunk répamagvak eladásával, melyek ugyancsak az eredeti legjobb forrásokból származottak. A midőn becses megrendeléseiket kérjük, egyben tudatjuk, hogy kívánatra mintával szolgálunk és az árakat esetről-esetre tudatjuk. — *Az Erdélyi Gazdasági Egylet védnöksége alatt álló Erdélyi Kereskedelmi Társaság.*

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOSZVÁRTT
Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt (Korb-ly-ház) olcsó jelzálog és váltókölcsönöket nyújt és **BETÉTRE 5 SZÁZALEK KAMATOT AD.**

(1004.)

A LAPPÉLÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segéd szerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDÓ NA.

Gazdasági magvak, világhírű erfurti kerti magvak

legjutányosabban kaphatók

Radvaner magkereskedésében

Budapest, V., Nádor-u. 8. sz.

Tessék árjegyzéket kérni. 1026.

VALÓ-

di francia különlegességek (gümmi és halhólyag, ugy-szintén összes női övszerék) F. Berguand fils leghírneve-sebb párizsi gyárostól legelőnyösebben beszerezhetők

POLGÁR SÁNDOR-nál

BUDAPEST.

VII., Erzsébet-körút 50. sz.

Részletes képes árjegyzék ingyen.

Ezen hirdetés beiktatása esetén 15% engedmény. Kivágatott az „Erdélyi Gazda”-ból. 1030.

Fehér Miklós gépgyár részvény-társaság

Budapest, V. ker., Külső Váci-út 80. szám. 1076.

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült mezőgazdasági gépeket, továbbá saját gyártmányu különböző gazdasági gépeit!

Csere üzletek köttetnek!

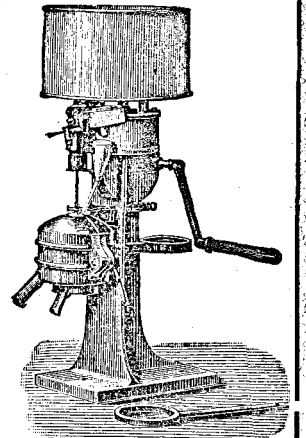
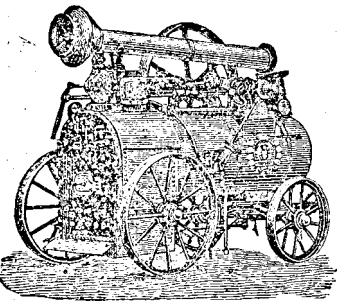
Használt és javított lokomobilok és gőzcseplő gépekben

az ország legnagyobb raktára.

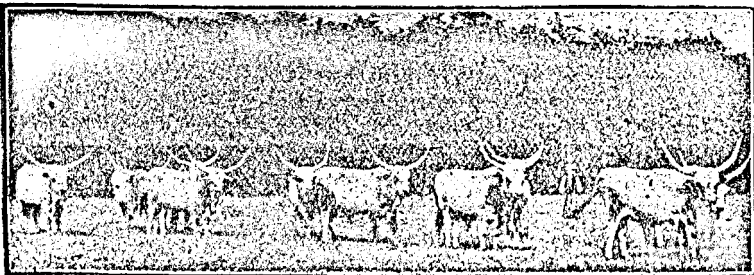
TEJFŐLŐZŐ GÉPEK és teljes tejgazdasági berendezések.

Szakszerű fölvilágosítás és árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Erdélyi összes vármegyékben cégünket **Wessel Leó** képviseli, Kolozsvárt, New-York szálló.

Gulyabeli szarvasmarha árverési hirdetmény.

A kolozs-tordai m. kir. állami ménészgazdaság tisztavérű magyar erdélyi fajta tenyésztéséből származó 9 darab fiatal tenyészbika, 21 darab kisorolt, illetve számfeletti különböző koru tehén és 3 darab három éves üsző, Tordán az állami gazdaság majorjában folyó évi

április hó 7-én délelőtt fél 10 órakor nyilvános szóbeli árverés útján készpénz fizetés ellenében eladásra bocsájtatik.

Ezen árverésre az érdeklődők Kolozsvár felől a reggel 6 óra 11 perczkor induló 502. számú gyorsvonattal; Tövis-Kocsárd felől a 505. számú személyvonattal Gyéresen át reggel 7 óra 55 perczkor érkehetnek Tordára.

Az állatok pontos leírása a kolozs-tordai m. kir. ménészgazdaság intézősége által (Kolozspuszta, utolsó posta: Kolozs, távirtda állomás: Kolozs-Kara) az érdeklődőknek megküldetik.

Budapest, 1903. évi márczius hó.

Kisebb birtokhoz

Kolozsmegyében kerestetik egy nős, gyümölcskertészetben jártas férfi — gazdasági munka vezetésére és gyümölcsös felügyeletére. Fizetése 160 kor. készpénz, lakás és megfelelő gabonailletmény. 1074

Czím a kiadóban.

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körút 32. szám.

1061

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült

4, 6, 8, 10 és 12 lóerejű gőzcséplőkészleteit, 14, 16 és 20 lóerejű compound locomobiljait

„MILLENNIUM“ legújabb szerkezetű fűkaszáló-, marokrakó- és kévekötő aratógépeit,

továbbá: aczélöntésű ekefővel ellátott ekéit és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

Erdélyrészi képviselő: Wessel Leo, Kolozsvár, New-York szálloda.

A párisi vilákiállításon
„GRAND PRIX“
a legnagyobb kitüntetés.

Kifogástalanságért teljes anyagi felelősség!!

Alulírottánál a következő, minden tekintetben kifogástalan vesszők kerülnek eladásra:

I. rendű fásojtványok

(mohásak).

Mézesfehér, Olasz-Rizling, Hárslevelű, Leányka, Mustos fehér, Muscat blanc d'Espagne, Princes, fekete muskotály, Passatutti, Tokaji piros szasza, Viktoria, Kalábriai, ára ezrenként 110 forint.

II. rendű fásojtványok.

Furmint, Olasz-Rizling, Leányka olyan minőségben, hogy az eddigi tapasztalat szerint 95% biztosan megered, ezre 50—55 forint.

Zöldojtványok.

Erdei, Mézesfehér, Ezerjő, Ol.-Rizling, fehér és piros Saszlák, „Óriás“ csemege 45—55 forint.

Fentiekből kitűnő összeállítású „Vegyes“ faj ezre 45 frt.

Gyökeres 2 éves európai

(50,000 drb.) Szerémi zöld, Bakator, Olasz-Rizling (3 éves is), Ezerjő, Oporto, Kövidinka, Kadarka ezre 11 frt.

Sima európaiak

(Őszi szedés.) Slankamenka, Mézes fehér, Kövidinka, Olasz-Rizling, ezre 4 forint.

Tóth Sándor uradalmi szőlőintéző,

ABA-SAÁR, táviró Gyöngyös, Hevesm.

1027.

Allattenyésztő gazdák figyelmébe!

Az „Alsófehérvármegyei Gazdasági Egyesület“
Nagy-Enyeden, 1903. május hó 4-én

Tenyészállat-kiállítást

rendez.

Díjazás alá esnek:

- I. Magyar Erdélyi Fajtánál: községi bikák, borjas tehenek, tenyésztehenek és üszök.
- II. Havasi, esetleg pinzgauai fajtánál: 1—3 éves bikák, tehenek és üszök.
- III. Sertés: Kisbirtokosok kanjai. 1062
- IV. Juhok: Kisbirtokosok kosai.

Kitűzve 50 különböző díj 1000 kor. értékben.

Bejelentések intézendők Székelyhidy Viktor gazdasági egyesületi titkár urhoz Nagy-Enyedre, (Tövis-útoza 29.) hol a kiállítást illetőleg bővebb felvilágosítás nyerhető.

Kérelem a ménesbirtokosokhoz.

Egy nagyobb munka teljessé tehetése végett fordulok jelen seraimmal a hazai lótenyésztőkhez, czélom lévén a katonailag fontosabb ménesekről minél hitebb képet nyújtani. Ez okból van szerencsém felkérni, sziveskedjék a lehetőség szerint március 31-ig velem a következő adatokat közölni.

Milyen ménesének állománya? hány és milyen fajú anya áll rendelkezésére? milyen ménnel fedestet? mi tenyésztének általános iránya? ménese mióta áll fenn? milyenek a talajviszonyok?

A mennyiben pedig ez lehetséges volna, reproductio végett kérném a törzsmén s egy-két jellegző kancza vagy csikó lehetőleg világos háttérű fényképét is beküldeni. A törzsménnek különösen érdekes lenne a pontos leírás, származást, színt, alakot, fajt, kort stb. is beleértve.

A mennyiben pedig a ménes története is összeállítható lenne, a vázlat értékét ez szempontunkból nagyban növelné. Az adatok beküldését ajánlott levélben kéri: 1063

Dr. Bernolák Károly, Kassa, Fő-utca 96. sz.

Kolozsmonostori vetőmag-vizsgáló állomás által

ólomzárolt

lóhere és luczernamag

előnyös áron eladó 50 kilótól fölfelé

Tudakozódní:

Hitelbank Áruraktárnál Kolozsvár,
Pályaudvar.

1024.

Uj magburgonya!

Gáspár-féle „SZÉKELY-RINGS“ — saját kelesztésű — két kiváló faj keresztezéséből nyert korai rózsaszínű kifli burgonya, mely mesés bőtermősége és betegség ellentálló képességénél fogva eddig páratlanul áll.

A gumó alakja: kiltli, Színe: szép rózsaszín. Húsa: sárga. Mint kitűnő csemege és leghálásabb gazdasági faj, méltán nevezhető a jövő burgonyájának. — 50 kiló 4.50, 25 kiló 2.60, 10 kiló 1.50, 5 kiló 1 frt.

Ugyanezen áron elkülönítve termelt fajliszta Székely tengeri,

Kapható GÁSPÁR ANTAL gyümölcstelepen MAROS-VÁSÁRHELYT. 1065.

Eladó fajbaromfi és tojás!

Emdeni gunárok darabja 12 kor.
 Bronzpulyka-kakasok „ 10 „
 Pekingi kacsák „ 6 „

Tojás.

Emdeni lud tojás drbja 100 fill.
 Bronzpulykatojás „ 80 „
 Pekingi kacsá tojás „ 40 „
 Plymouth tyuk tojás „ 20 „
 Langshan tyuk tojás „ 20 „
 Erdélyi fehér kopasznyaku tyuk tojás drbja 20 fillér.

Beszerezhető az **Uradalmi Intézőség**nél **Kendi-Lónán.** 1079.

Csemege- Szőlőoltványok

több mint 100-féle, alak és izlés tekintetében a legkiválóbb fajokban hegy- és kerti miveltésre — csakis legelső oltványminőségben, — továbbá élőkertésre legalkalmasabb **Gleditsia magonoz** ezre 10 koronáért szállít

Ambrosi Mihály

szőlőgazdasága

Nagyekemezőn,

(Kis-Küküllőmegyében.)

1065.

Székely borkereskedés

részvénytársaság, Székelykeresztúron

tiszta, finom zamatu borokat árusít jutányos-árakban. A közönség saját érdekét védi meg, ha innen szerzi be szükségletét.

Forgalomban levő borai:

Asztali	— — — —	1902. évi	40 fill.
Asztali	— — — —	1901. „	40 „
Asztali (szénaveréri)	— — — —	1901. „	48 „
Finom asztali	— — — —	1895. „	52 „
Pecsenye	— — — —	1892. „	56 „
Schiller (piros)	— — — —	1896. „	52 „
Rácürmös (óborral feltöltve)	— — — —	—	56 „
Rózsamáli	— — — —	1896. „	64 „
Rizling I.	— — — —	1890. „	90 „
Rizling II.	— — — —	1896. „	71 „
Leánya	— — — —	1890. „	120 „

Éltrevalóság, becsületbeli dolog megbecsülni, pártolni a nagyközönség érdekét szolgáló intézményeket; élheterlenség, gyámsalanság ellenkezőt cselekedni. 1081,

THERMALIA

Karlsbad fölösleges!
 Gyomortágulás, májnagyobbodás, puffadtság, alhasi pangás, szédülés, agyvértódulás, aranyér, elhízási hajlam ellen. 1059
 Ára 5 korona (utastással.)
 KIS M. gyógytárában, Tisza-Dob.

Özv. gróf Pejácsevich Ártburné mező-őri uradalmában (u. p. Kolozs.)

vetőmagnak eladó
 kertben nemesített
valódi székely tengeri,
 mely május hó második felében elvetve
3 hónap alatt teljesen beérik;

mult évi silány tengeri termő évben is a leg-szebb hozamot adta.
 Ára ab Virágosvölgy állomás, zsák nélkül métermázsánként 20 korona
 Egy métermázsánál kevesebb nem szállittatik.
Ugyanott cinquantino tengeri
 is kapható métermázsánként 16 koronáért.
 1082.

Tavaszi idényre

Fejős tehéneknek és juhoknak a te-jelési képesség fokozására;
 Jármos ökröknek, mint erőtakarmány,
 Disznóknak pedig tengerivel vegyítve

legjobb és legolcsóbb

az

Olajpogácsa.

Eladásra ajánlom minden nap leg-frissebb termelésben. 1075

Erczmann Adolf
 — olajgyára —
Katona (Kolozs-megye).

BÁMULATOSAN OLCSÓ HERITÉSEK.

mint a legczélsebb és legolcsóbb kerítési anyagot, mely előnyeinel fogva fölülmul minden eddig alkalmazott sodronykerítést. Ezen, a szőlő- és mezőgazdaságra nézve rendkívül fontos találmány előnye: Olcsóság: 1 m. magasságu tekersekben a következő áron kapható: 1087.

Horganyozott vassodronyból (nem kell befesteni):
 Körülbelül 5 centiméter lyukbőséggel:
 Sodronyvastagság: 1.2 1.4 1.6 1.8 2.00 mméter
 Ár méterenkint 40 45 55 60 65 fillér.

Körülbelül 3 x 5 centiméter hosszuká lyukbőséggel:
 Sodronyvastagság: 1.2 1.4 1.6 1.8 2.00 mméter
 Ár méterenkint 50 60 70 80 95 fillér.

HAIDEKKER SÁNDOR
 = sodronyszövet-, = fonat- és kerítésgyára
 Budapest, VIII., Üllői-út 48. sz.

Ajánlja kizárólagosan szabadalmazott
Hungária sodronyfonatát,

nyok, csavarok stb. alkalmazása fölösleges. A fonat fölött egy-két sor tuskés sodronyt alkalmazva, a kerítés tetszés szerint megmagasítható. — A tuskés sodrony méterenkinti ára 6 fillér.
 Számos elismerő levél áll rendelkezésre.
 Továbbá gyárt és szállít: közönséges gép- és kézi sodronyfonatokat mindenféle czélokra; csinos és erős kivitelü kapukat és ajtókat, valamint nyaraló-, park- és erkélyrácsokat vaskeretes sodronyfonat és kovacsolt vasból. Föld- és kavicsrostákat, magtár-ablakrostályokat, ökr-szájkosarokat, szikrafogókat, szőlőbogyózó rostákat, borszűrőket, cseplő-gépekbe való gabonaosztályozó-hengereket stb.
 Árjegyzék ingyen és bérmentve. — Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás.

HUBERT J. E. pezsgőbor-pinczéi

POZSONY.

Különlegességi jegy:

GENTRY-CLUB a budapesti orsz. kaszinó pezsgője.

Kapható minden jobb vendéglőben és kávéházban. 1069.

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETÉSEK.

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.

Ezen rovatban minden 20 cm, vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona, mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kihirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület hirdetései:

Állást keresők:

1. Okleveles gazdatiszt 12 évi gyakorlati működéssel, aki a gazdasági üzem minden ágában, különösen pedig az állattenyésztésben kiválóan jártas, megfelelő kezelőtiszti állást keres.

2. 36 éves nőtlen, jelenleg 1000 holdas gazdaságot önállóan kezelő, az algyógyi földmives iskolát jeles sikerrel végzett gazdatiszt, akinek 6 évi gyakorlata van és a gazdaság minden ágában jártas, nősülési okból azonnali belépésre megfelelő állást keres.

3. 12 évi gyakorlattal bíró gazdatiszt, alkalmas kezelőtiszti állást keres. Szükség esetén mindjárt betöltheti az állást.

4. Okleveles gazdatiszt, több évi gyakorlattal, kitűnő bizonyítványokkal, huzamosabb idő óta önálló kezelő, gazdatiszti állást keres.

5. Nagyobb gazdaságban több éven át, mint önálló kezelő működött, okleveles gazdatiszt, önálló kezelőtiszti állást keres.

6. Gazdatiszti állást keres azonnali belépésre 18 évi gazdasági gyakorlattal bíró, eddig nagyobb birtokokon önállóan működött gazdatiszt, kinek bizonyítványait betekintésre rendelkezésre bocsátja kívánatra a titkári hivatal.

7. Gazdatiszti állást keres 24 évi gyakorlattal bíró 43 éves családos egyén, aki jelenleg is egy 3000 holdas birtok kezelője.

8. Gazdatiszti állást keres 24 évi gyakorlattal bíró 43 éves egyén, aki jelenleg is egy 3000 holdas birtok bérője.

Ispán kerestetik.

Gyakorlattal bíró fiatal, nőtlen, szorgalmas **ispán** kerestetik azonnali belépésre. Évi 360 korona fizetés, teljes ellátás, háttal-ló tartás. Cím a gazdatiszti egyesület titkári hivatalánál.

A fősorolt álláskeresőket illető megkeresésekre készségesen ad — előzetesen megszerzett tudakozódások alapján — jóvilágosítást, az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület titkári hivatala (Kolozsvárt, Petőfi-utca 7.)

Alkalmazást keresők

Magasabb képzettségű gazdasági

főtiszt,

50 éves (2 helyen szerzett) gyakorlattal ajánlkozik

jószágkormányzó-

nak,

jószágigazgatónak,

esetleg: uradalmak

üzemterveinek kidolgozását is elvállalja.

Javadalmazást %-ban is elfogad.

Kaucióképes, munkabíró és jelenleg is állásban van.

Bővebb felvilágosítást **komoly reflektánsnak: a szerkesztőség ad. 1043**

Mezőgazdasági gépész, ki igen jó bizonyítványokkal rendelkezik minden a gazdaságban előforduló gépek szakszerű javítását és kezelését teljesen érti, mielőbbi belépésre állást keres. Szíves megkeresések kéretnek a következő címre: **Tomán Ferencz** okl. gépész, Kárpát-utca 18. sz. Kővári-telep, **Kolozsvárt.** 1080.

Kovácsnak ajánlkozik teljesen képzett gyári kovácssegéd uradalmakba. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Különfélék.

Tyuktenyésztés

II. átdolgozott és bővített kiadás.

90 képpel. Ára 3 korona. Nélkülözhetetlen minden baromfitenyésztőnek, 200 oldalon minden kérdést részletesen letárgyal és pontos utmutatást ad. Ezen új kiadás tárgyalja az új opington tyukfajtát, az amerikai keltető gépeket és az amerikai kápanozást.

Kapható 3 korona beküldése ellenében bérmentve

Hreblay Emil

állattenyésztési m. kir. felügyelőnél Budapest, VII. ker., Csömöri-ut 5 szám, II. em. 8. 1051

SIMONFFY

ISTVÁN

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntődéje Kolozsvárt, Kültörda-u. 48.szám. Telefon 85. sz. Kívánatra árjegyzék és költség-számítás bérmentve küldetik. 1038

A Messiás születése, valamint az összes bibliai történetek a világ teremtésétől a mai napig ben foglaltatnak a most megjelent **Verses Szentírásban.** Ára — 2176 oldal négy kötetben — 9 korona 60 fillér. Megrendelhető a **Verses Szentírás** kiadóhivatalában Egerben (Heves megye.) — Ugyanaz egy kötetben 10 korona 40 fillérért kapható. 1041.

Gazdáknak

kiknek birtokaik ártérbe esnek, vagy más hasonló — idáig használatlan — területekkel rendelkeznek, ajánljuk tavaszra a

kosárfűz telepítését

mint a jelen kultur növényeinek egyik leghasznosabbikát. Egészséges fajdugványokra előjegyzést elfogad és kívánatra ár apot küld az 1902. évi pozsonyi országos kiállításán díszoklevéllel kitüntetett uradalmi nemesfiútelep kezelője **Galgócz (Nyitra megye).** 1055.

BÉLHURUT

Kitűnő gyógyszere a **CORNIDES**-féle „Fekete áfonya gyógybor”. Kapható gyógyszerárakban; a hol nem kapható, oda 5 üveget 8 koronáért bérmentve küld 1056

CORNIDES K. Felka (Szepes megye). Erdei gyümölcsöket földolgozó telep.

Egy használt, de kijavított, jó karban levő Clayton és Shuttleworth gyártmányu „Monitor” herefejtő és dörzsológép jutányos árral és kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Közelebbi felvilágosításokkal szolgál **Wessel Leo** Kolozsvárt New-York szálloda. 1058

Gazdasági Kefeárúk

képes árjegyzékét

kívánatra ingyen és bérmentve küldi 1044.

Soltész Ignác

kefoárúk, meszolók és cesetek gyári raktára Budapest, V. k. Váci-körút 38/F.

Budapest, 1902. két I-ső díj

Általánosan elismert gyorsfejlődésű elsőrendű 2—3 éves

magyar tenyész-bikák

500 kor.-tól 1500 koronáig.

— Kaphatók: —

Gr. Teleki Arvéd úr

drassói urad.intézőségénél

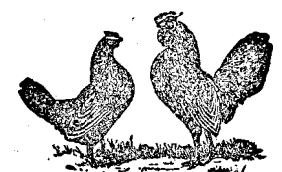
Ugyanott kapható:

koránérő, bőtermő, súlyos, fehér

Duppai zab, **Ló-bab,**

Tavaszi bükköny, **Prairie tengeri,** **Székely tengeri**

100 kgtól kezdve á 16 kor. Szállítunk a teljes vételár és a zsákok vétele után ab **KONCZA.** 1042.

Sárga orpington langsan, plímüt és fekete bántám tojások, kitűnő költőkosarak kaphatók **Rácz Ödön** né fajúbaromfi tenyésztésében, **Köbánya, Kada-u. 12/3 f.** 1045.

B. Bak Lajos

Ó csász. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szallítója és az aranykoronás keresztbíró... tokosa...

műbútor- és épületasztalos munkák és parquette gyári üzlete Kolozsvárt.

Alapított 1869-ben. 1039.

Jutányosan eladók:

— Százados —

marha-

mérlegek,

1500 klg. hordképességu erős vaskorlattal 2 1/2 méter hosszú, 1 1/2 m. széles;

— Szekér —

hidmérlegek,

4000 és 3000 kg. horderejü százados, tolu súlylyal 4 méter hosszú, 2 méter széles.

Becserélek:

ócska marhamázskákat új marhamérlegekre. Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt évi jókarban tartás mellett. 1040

DÉNES MANÓ mérlegműszerész,
BUDAPEST, VII., Dohány-utca 78.

ELADÓ

Tavaszbúza Vetőmag

első minőségű ára q-ként: 50 q-ig 17 kor., azon felüli vételnél 16 korona.

Özv. Gróf Pejachevits Arthurné mező-óri uradalmában

Posta: **Kolozs.**

Vasut: **Virágosvölgy.** 1057.

Sovány és hizott sertések legjobb értékesítésére alánljuk **Bauer B. Gyula** céget Budapest, VIII. kerepesi-út 73., ki levélbeli megkeresésekre mindenkor díjtalanul szívesen válaszol. 1046.

Fajkutyák.

Ajánljuk kitűnő vizsla, kopó, vad-disznós és borzebekeket, nyersen és idomítva; továbbá óriás szent-bernáthgyi, újfundlandi, dögök, orosz agarak, skóciai juhász-kutyák, magyar komodorok, uszkárok, törpe ebcsékék és kitűnő patkányirtókat, angoramacskákat, óriás füles baglyokat, élő és kítőmött vadak, diszgalambok, madarak; fajbaromfi, óriás lud, kacsa, pulyka és tyukfajok, méhek és felszerelések, állattenyésztési eszközök, állattápszer készítményeket, állatokat gondozásra, nevelésre és gyógykezelésre elfogadjunk, cseréket és vételeket köntünk. Árjegyzéket bérmentve küld: **Diana-telep, Tar, Heves megye.** 1078.

Igen tisztelt háziasszony!

A **Zuckermann-féle honi árpakavé** kitűnő és a legolcsóbb, kilója 88 fillér. Árultatik 1/4 kg.-os dobozokban 22 fillérért házhoz szállítva. Vidékre bérmentve 5 kg.-os postacsomag, utánvételt 4 korona. Próbarendelések 1/4 kg.-os dobozokban bérmentve 28 fillér. Fizetendő postabélyegekben. Főelárusítóhely:

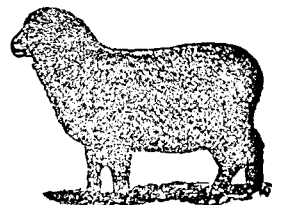
Zuckermann Ede

— Budapest, —
VII., Tavaszmező-utca 12. sz.
Telefon 5900.
1054.

Birtok eladó.

Kolozsvártól 15 percnnyire, 90 kataszt. hold, lakóházzal, gazdasági épületekkel, élő és holt felszereléssel. Jövedelmező tejjgazdaság. Czim a kiadóhivatalban. 1052.

16 métermázsza

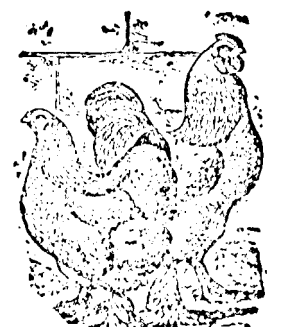
raczka

gyapju

jutányosan

eladó.

Czim a kiadóban. (1002.)

Bátori Jenő Szabadka

Kossuth-utca 19. sz.

műszaki-szerszám-, malomszerek- és gazdasági gépek raktára. Sürgőnczim Bátori.

Kühne E. mosoni gazd. gépgyár képviselője és bizományi raktára.

Eladó gépek:

Egy 4 éves 4 lóerejű Umráth gyártmányú cséplő készlet.

Egy 12 lóerejű Ranson Locomobil gyárilag javítva.

Egy 8 lóerejű Bowerbei Locomobil.

Egy Friedländer szalma kazalozógép.

Egy eredeti Pernobet Trieur.

Egy Schuttleworth Schmidt rendszerű szorva vetőgép.

Egy egyjáratú 36" francia kövel malomjárat fogaskerékrendszer majdnem új.

Egy két lóerejű non plus ultra motor gőzerőre.

Továbbá keresek megvételre egy esztergapatot, 3 vagy 4 méter hosszú, **veszek cserébe használt cséplőgépeket.** 1025.

Mótor-benzint

minden fajsúlyban és mindennemű motorhoz alkalmassal jutányosan szállít a

Kőolajfinomító-gyár Részv.-társ.

brassói gyárából.

Megrendelések a brassói irodába intézendők.

Benzin adómentességére vonatkozó eljárást illetőleg, a kellő felvilágosítás ugyanott készséggel megadatik. 1032.

Mikrosol

a legjobb és leghatásosabb szer

f a g o m b a,

falmállás, nyálka és penészgomba, valamint ezek okozta nedvesség és dohos levegő ellen.

Szagtalan, nem maró, nem fest.

Uradalmak, gazdaságok, földbirtokosok, szeszgyárak körében a legjobban bevált. — Kitűnő bizonylatok.

Egyedüli gyárosai:

Festékgyárak:

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

1036. II.

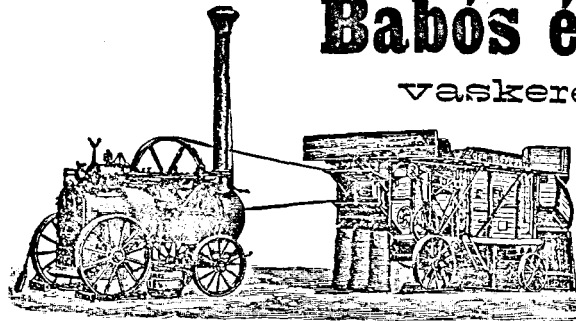
Babós és Társai

vaskereskedése

KOLOZSVÁRT,

Deák Ferencz-u. 25.

Telefon 351.

Gyári nagy raktár mindennemű gazdasági gépekben *Bensinmotorok és lokomobilok, Gősmotor cséplő készletek, szabadalmazott galyos perselyű kézi és járgányos cséplőkészletek, Gabona-rosták, Trieurök, Szecska és Répavágók*, elismert legjobb „*Montanier Drill*” sorbavető-gépek, *Sack-rendszerű és Perge-féle kisebb ekék* stb.

Gépszij, Gépolaj, Toyota gépkocsi és mindennemű technikai csikkek, Gabonaszákok és Vizmentes ponyvák, Olaj- és porfestékek, Hollandi kence (Firniss) és mindennemű lackok, Pormentesítő olaj stb. — **Pénz, könyv és iromány vasszekrények** gyári raktára. — *Raffia-háncs, Ojtóviasz, Rézgálics és Permetező készülék.*

Gyors és pontos kiszolgálás, jutányos árak.

1031.

Földbirtokosok,

gazdák és raktárvállalatok stb. figyelmébe. Ausztria-Magyarországon általam bevezetett s mindenki által hasznosnak elismert

ponyva-kölcsönző intézet

ajánl igen csekély kölcsöndij mellett 96 □mtr. és 48 □mtr. nagyságu telített

kazal ponyvákat,

mezei termékek és vasuti waggonok betakarásához, továbbá 12 □ mtr. nagyságu, behordáshoz alkalmas **szekrényponyvákat**, miáltal saját ponyvák költséges beszerzése megtakaríttatik. Ugy szintén

zsákok is kölcsönöztetnek

igen olcsó árak és előnyös feltételek mellett. Ugyanitt legolcsóbban szerkezhetők be új és használt

telített ponyvák,

valamint **szekérponyvák** 7 korona és 9 korona, **varrás nélkül** egy daraból szöve csinvat **ponyvák** 16 korona, továbbá új és használt

zsákok

minden nemben, gabona, faszén, liszt és korpás zsákok stb.

Legolcsóbb beszerzési forrás.

Elsőrendű lópokrócok.

Ocska zsák és ponyva minden mennyiségben a legmagasabb áron megvételik.

NAGEL ADOLF

Budapest, V., Arany János-utca 12. sz. 1070

Telefon 35—92.

Sürgöny-czim: Nagel Adolf, Budapest.

„Grand Prix“ (a legnagyobb kitüntetés)

a párisi világkiállitáson.

Alfa Separator R. T.

Iroda és gyár: Budapest, VI., Lomb-utca 11.

Tejgazdasági Gépgyár.

Szállít tejgazdasági eszközöket és gépeket!

Jehenezetek, tejgazdasági telepek, tejszövetkezetek berendezése!

Mindig friss sajtoltó por és folyékony oltó!

Több mint 560 első díj!!!

Évi gyártás kb. 60,000 Alfa-Laval separator.

Árjegyzékkel, költségvetéssel, utbaigazítással készséggel szolgálunk.

1018.